

DUNÁNTÚLI PROTESTÁNS LAP

A DUNÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

FŐSZERKESZTŐ: MEDGYASSZAY VINCE PÜSPÖK

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. PONGRÁ CZ JÓZSEF THEOL. TANÁR PÁPA, FŐISKOLA, AKIHEZ A LAPOT ÉRDEKLŐ MINDEN KÖZLEMÉNY KÜLDENDŐ

FŐMUNKATÁRS ÉS A KIADÓHIVATAL VEZETŐJE: DR. TÓTH LAJOS THEOL. TANÁR PÁPA, FŐISKOLA, AKIHEZ A REKLAMÁCIÓK INTÉZENDŐK

A genfi reformáció négyszázados jubileuma.

A genfi reformátusok és velük együtt az összes itt élő protestáns felekezetek június 12-től 14-ig ünnepelték négyszázadik évfordulóját annak a nevezetes eseménynek, hogy a reformáció 1536-ban Genfben győzedelmeskedett.

A genfi polgárság közgyűlésen mondotta ki, hogy egyhangulag csatlakozik a reformációhoz és megfogadta, hogy »az evangéliom szent törvénye szerint« kíván élni. Két hónappal később jött Kálvin János Genfben és 1536-ban Baselben jelent meg nagyjelentőségű alapvető munkája, az Institutio.

A mai Genf nagyszerűen ünnepelte a nevezetes évfordulót. A világprotestantizmus nemzetközi találkozója lett az ünnep, mert nemcsak a kálvinista egyházak, de a német, svéd és norvég lutheránusok is hivatalosan képviseltették magukat. Hazánkból a magyar ref. egyetemes konvent képviselőjében dr. Benedek Zsolt konventi tanácsos, m. kir. kormányfőtanácsos, dr. Kovács J. István budapesti theol. tanár, egyházkerületi főjegyző és alulirott jelentünk meg; a budapesti theol. akadémiát dr. Sebestyén Jenő igazgató, a pápai theol. akadémiát alulirott, a sárospataki theol. akadémiát dr. Marton János tanár képviselte. Ezenkívül jelen volt Budapestről egy theol. hallgató, Erdélyből Szabó Endre tordosi ref. lelképásztor és Párisból Kulifay Imre magyar ref. lelkész.

A magyar ág. h. ev. egyház részéről br. Radvánszky Béla egyetemes felügyelő meglehangú sürgönyben fejezte ki jókívánatait.

A nagyarányú ünnepek megnyitója 12-én d. u. volt, amikor a külföldi kiküldötteket teára látta vendégül a fogadóbizottság. Minket magyarokat különösen meleg szeretettel fogadtak. Choisy tanár, a bizottság elnöke (ő járt Pápán is), Gampert theologiai dékán — aki kétszer tartott már márc. 15-én ünnepi beszédet az itteni hazafias magyar ünnepélyen és Keller Adolf, theol. akadémiánk tb. tanára, aki nemzetközi összeköttetéseit most is azonnal érvényesítette, egymásután mutatván be bennünket az előttünk ismeretlen delegátusoknak.

Tea után átmentünk a Rath múzeumba, megtekinteni a genfi reformációra vonatkozó történelmi kiállítását. Könyvtárak, levéltárak és múzeumok féltett kincsei vannak itt összehordva. Kálvin sajátkezű levelei, fontos jegyzőkönyvi határozatok, a reformátorok könyveinek eredeti kiadásai, festmények, szobrok, érmek mind egyet hirdetnek: a reformáció Isten munkája, a dicsőség egyedül az Övé!

Felejthetetlen élmény lesz egész életemre az esti, urvacsorával összekötött istentisztelet az ősrégi Szt. Péter székesegyházban, ahol Kálvin prédikálni szokott. Mi lelkészek és az egyetemek képviselői hivata-

los egyenruhában vonultunk be a zsufolásig megtelt templomba. A genfi lelkészek testületének elnöke, Gautier prédikált és 16 lelkész osztotta az urvacsorát a több ezer főnyi tömegnek.

Ép az első padba kerültem, előttem ment el mindenki, aki oda járult az urasztalához. Csakúgy repesett a szívem, amint újabb és újabb tömegek jöttek, főleg fiatal emberek és leányok. »Az egyház jövője és reménysége.« Nem kell félteni a reformációt. Az új nemzedék ragaszkodik az atyák hitéhez.

Éjfél elmúlt, mire kiürült a templom, melyet kívülről Genf város hatósága ezekben a napokban fényesen kivilágított.

Június 13-án d. e. a Szent Péter Székesegyházban Choisy, az egyháztörténet tanára, Kálvin és Béza korának kiváló ismerője történelmi összefoglalást adott a genfi reformáció létrejöttéről. Majd a különböző egyházak képviselői szólaltak fel, a magyar ref. egyház nevében dr. Kovács J. István franciául szólt, rámutatott arra a fontos szerepre, amelyet a kálvini reformáció a nemzet életében betöltött és átnyújtotta az Institutio új fordítását és a konventünk kiadásában megjelent jubileumi érmek 1—1 példányát. Meg is jegyezte egyik külföldi delegátus: Ime, a magyarok hoztak is valamit.

Délben ünnepi ebéd volt, ahol épen Barth Károly mellé kerültem, aki örömmel emlékezett magyar tanítványairól és mondotta, hogy az ősszel ellátogat Pápára is.

Délután a Magdolna templomban az egyetemek és főiskolák képviselői beszéltek. A magyarok nevében dr. Sebestyén Jenő németül tolmácsolta üdvözlőnk, én a pápai főiskola latin nyelvű, a főiskolai könyvnyomda által díszesen előállított és bekötött üdvözlőiratát tettem le az asztalra.

Este két helyen is volt összejövetel a nagy közönség számára.

Vasárnap d. e. Barth Károly prédikációját hallgattuk meg. Mindnyájunkat megragadott prófétaí ereje, bibliai egyszerűsége és az alapige lenyűgöző kifejezése (Ap. Csel. 3:1—10-ről beszélt). Templomból kijövet a magyar küldöttség nemzeti szalagos koszorút helyezett el Bocskay szobra előtt, ezen dr. Kovács beszélt és jelenvolt Bartók László szövetségi titkár is.

Délben az óriási kiállítási teremben ebédeltünk, 7000-en voltunk.

Délután az ünnepeknek talán leghatalmasabb erejű részlete: az ifjúság felvonulása a Reformációi Emlékműhöz. A protestáns Genf gyermekei és ifjai vonultak fel rezes bandák kíséretében. Minden csoport vezetője sugárnyelven aranynapot tartott kezében ezzel a felirattal: Gloire à Dieu = Dicsőség Istennek. Egymásután vonultak el előttünk a vasárnapi iskolák

CE szövetség, KIE, Üdvhadsereg, a Remény Szövetség, Ker. Diákok Szövetsége stb. Több óra hosszat tartott a felvonulás, majd mi is odamentünk a Reformációi Emlékműhöz, ahol Genf népe néma csendben, felemelt kézzel újból megesküdött, hogy mindhaláláig hű marad a reformációhoz. Az ilyent nem lehet leírni, az ilyent át kell élni. A sok ezer főnyi tömeg áhítatos esküje néma, de bátor hitvallás volt Isten ügye mellett.

Este a Reformációi Teremben egy genfi lelkésznek Az Élet Forrása című darabját adták elő. Krisztus idejében, a reformátorok korában és a mi időkben is egyetlen biztos lehetőség a valódi életre: odamenni Krisztushoz, aki az élet forrása. Költészet, zene és a modern színházi technika mind ezt hirdette: Jöjjetek Krisztushoz, Aki az Út, az Igazság, az Élet. Genf.

Pongrácz József.

Az Ószövetség értékelése.*

A Theologus Szövetség elnöksége, eredeti tervétől eltérően nem az egyház és politika kérdését tűzte napirendre; e szenciációt ígérő kérdés helyett elő mert állani egy ilyen szürke témával, mint: Az Ószövetség értékelése. Örömmel fogadom ezt a döntést; nem mintha a politikai kérdést lényegtelennek vagy időszerűtlennek tartanám, — hiszen más alkalommal igyekeztem jelét adni, hogy azt is mennyire fontosnak, sőt égetőnek tartom, — de mégis jobban örülök most az ószövetségi kérdés kitűzésének, mivel ez amannál centrálisabb jelentőségű, és egy theologus konferenciához méltóbb is, amennyiben kitűzésében a lényegre való koncentráció biztató jelét láthatjuk. Kitűzése ennyiben közeledést jelent a német hitvalló egyház példájához. Ez az egyház mostanában olyan konferenciákat rendez, amelyeken egyetlen tárgy egy időszérián megválasztott bibliai rész magyarázata és egészen gyakorlati célzatú megvitatása. Olyan vitatkozás, amelyből nyomban tettek születnek. Ez a példa mutatja, hogy az egyház részéről — bármit is hozzon a jövő — az a legjobb politika, ha a Szentírásához hű marad. Mert csak akkor marad küldetéséhez hű. Erre a hűségre szeretne indítani ez az előadás is, és ebben az értelemben politikai program és egyben elkötelezés.

I.

Emlegetjük, persze sokszor nagyon felelőtlenül, hogy a Biblia az egyház alapja s mi is, mint kereszténynek a Biblia talaján állunk. Ez a talaj — akár veszszük tudomásul, akár nem — olyan mint az alámosott part: sosem tudni, melyik pillanatban szakad be velünk együtt és ragad magával bennünket a történelem sebes sodrú árja. A Biblia isteni tekintélye iránt nagyon megcsappant a bizalom, különösen pedig megcsappant a Biblia nagyobbik felével, az Ószövetséggel szemben, valljuk meg, még theologusok körében is. Pedig volt idő, mikor a magyarság számára az Ószövetség a sorsmagyarázat könyve volt; irodalmunk protestáns kora tele van szöve az Ószövetség nagy élményével. A magyarság hamar elfeledkezett arról, hogy egyszer éppen az Ószövetségen át adatott neki a felemeltetés. De mostanra már egészen megváltozott a helyzet. Azt hiszem, a megváltozott köztudatot hiven tükrözi Gárdonyinak ez a vallomása: »Ma dél-

után a babiloni fogságról magyaráztam az iskolában. Nem tudom, mi szükség van arra, hogy Baloghék, Szabóék, Pöhölyék, Gálék, meg egyéb örökösen falusi emberek ismerjék a régi zsidók hányódásait. A nagyméltóságú miniszter úr akarja ezt, meg a nagyságos tanfelügyelő úr, meg a főtisztelendő esperes úr. Jobban szerettem volna a rodostói rabságról, vagy március 15-éről beszélni, ma éppen évforduló napja van, de azt nem akarja a nagyméltóságú miniszter úr, sem a nagyságos tanfelügyelő úr, sem a főtisztelendő esperes úr (Az én falum, 1935. 10. lap). Amit az Ószövetségről Gárdonyi még szelíd iróniával mond, határozott tiltakozás és hangos követelés formájában visszahangozza ma a Turáni Roham.

De hát mi baja van a Turáni Rohamnak az Ószövetséggel? Az, ami általában az antiszemitizmusnak. E szerint az Ószövetség idegen és alsóbbrendű fajnak, a zsidóságnak a nemzeti irodalma. Lássuk meg végre, hogy az ószövetségi üdvprófécia nem egyéb mint a zsidóság nemzeti törekvésének és világralmi igényének megalapozása és ütegyengetése. Egészében véve a zsidó faj idegen szellemét és alsóbbrendű erkölcsét leheli: ott van a fiára kést emelő kegyetlen atyának, Ábrahámnak a példája, ott van a család Jákób, aki álnok úton szerzi meg beteg édesatyja áldását és veie Isten különös kegyelmét, ott van a Ruben szörnyű vérfertőzése, meg a vérbosszú kifejezett parancsa és még sok-sok más tagadhatatlanul megbotránkozató esemény és tan, mely a tiszta erkölcsiségre és a gyermeki lélekre nézve egyenesen veszedelmes könyvvé teszi az Ószövetséget. Ha az egyház nem akarja, hogy a faji öntudatra ébredt keresztény tömegek odahagyják és végérvényesen elforduljanak tőle, bontsa fel mihamarább az Ószövetséghez kapcsolódó kötelekeket és küszöbölje ki először is a vallásoktatásból az Ószövetséget, hogy ne fertőzze vele továbbra is a gyermeki lelket! Igen, de miért ne végezzünk teljes munkát? Ha már az Ószövetséget félredobjuk, mi címen teszünk kivételt Pál apostollal, a »bócherfiúval« és Jézussal, a »názáreti rabbi«-val, vagyis miért nem vetjük el az Ószövetséggel együtt az Újszövetséget is? Ezen a ponton megoszlanak a vélemények és még egy olyan kitűnő képességű és nagyszemélyű antiszemita is, mint Paul de Lagarde egy logikai bukfencsel Jézus tanításaiból következtet vissza Jézus fajtájára és megállapítja, hogy ilyen szellemű tanítás nem zsidó, hanem csakis árjafajtájutól eredhet, Jézus tehát árja. Ajánlom e módszert a mi fajvédőink figyelmébe: ilyen okoskodással Jézus turáni voltát is éppen ilyen könnyen és meggyőzően ki lehetne mutatni. Seeberg professzor, úgy látszik, nincs megalégedve egészen De Lagarde okoskodásának bizonyító erejével s történeti úton, a Biblia nagyon világos és egyértelmű tanításával szemben azt vitatja, hogy Jézus, anyja révén vér szerint is legalább félárja. S ha Jézusnak ilyen címen meg is kegyelmeznek, Pál és az apostolok már okvetlenül gyanúsak, amennyiben Jézus eredeti tiszta tanítását elzsidósították s legfeljebb azt lehet menteni náluk, ami kimutathatóan krisztusi.

(Folyt. köv.)

Török István.

— **Lelkészcímzés.** A nyugdíjaztatás folytán megüresedett csökölyi lelkesi állásra a gyülekezet f. hó 15-én egy akarattal — egyhangú lelkesedéssel Bosznai Endre hencsei lelkeszt hívta, illetve választotta meg. — Isten áldását kérjük a gyülekezetre, s megválasztott lelkesére.

* Előadás, elhangzott az Országos Református Theologus-szövetség 1935. évi konferenciáján, Veszprémben.

VEGYESEK

— **Miniszeri biztos.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr Öllös Sarolta kecskeméti ref. tanítónőképző-intézeti igazgató akadályoztatása miatt a pápai ref. tanítónőképző-intézet tanítónőképesítő vizsgálataira Kovács Dezső sárospataki ref. tanítóképző-intézeti igazgatót küldötte ki miniszeri biztosul.

— **A nőnevelő-intézet** szokásos évváró ünnepét június 12-én tartotta nagy közönség jelenlétében. Az ünnepély műsora volt: 1. Közének. 2. Igazgatói jelentés. 3. Szabolcska-Vavrincz: Feltámadunk! Vargha Kálmán főiskolai gondnok emlékére. Énekelte a tanítónőképző énekkara Ritoók István tanár vezetésével. 4. Mendelssohn: Gyászinduló. Zongorázta Kovács Erzsébet kép. növ. 5. Áprily L.: Az irisorai szarvas. Szavalta Leyrer Gabriella kép. növ. 6. Liszt-Demény: Vidáman, játszva úzzuk a bút. Énekelte a polg. isk. énekkar Könczöl Irén vezetésével. 7. Schubert: Balettzene. Zongorázták: Kiszely Dóra és Bárdosi Gizella kép. növ. 8. Reményik S.: Egy eszme indul. Szavalta Fésüs Rózsa kép. növ. 9. Bach: Tavasz ébredése. Zongorázta Adorján Alice kép. növ. 10. Tompa M.: Három a daru. Szavalta Eötvös Ella kép. növ. 11. Molnár-Révfy: Bús magyarok imádsága. Énekelte a tanítónőképző énekkara. 12. Jutalmak kiosztása. 13. Évváró beszéd, melyet Szücs József esperes tartott és végül a közönség a Szózatot énekelte.

— **Helyreigazítás.** Lapunk múlt heti számában megjelent tanévváró egyházi beszéd végéről tévedésből elmaradt a szerző neve, mit most utólag közlünk. A szerző *dr. Ince Gábor* budapesti hitoktató lelkész.

— **Utrechti egyetem** 300 éves jubileumát ünnepli június 21-én, melyre az egyetemes egyház és a gr. Tisza István Tudomány Egyetem képviselőjében dr. Kállay Kálmán egyetemi tanár és theol. akadémiák megbízásából Budapestről dr. Sebestyén Jenő, Sárospatakról dr. Marton János és Pápáról dr. Pongrácz József theol. akadémiai tanárok küldettek ki. — E jubileumi ünnepség alkalmából a pápai theol. akadémi tanári kara az ünneplő egyetem iránti hálája kifejezése és a további kapcsolatok elmélyítése végett dr. Van Rhyt utrechtai egyetemi tanárnak theologiai akadémiánk tiszteletbeli tanárrá való megválasztása iránt tett felterjesztést az egyházkerületi elnökségnek.

— **Szigethy Gyula Sándor főgondnok emlékünnepére Kaposváron.** Lélekemelően szép kegyeleti ünnepéssel áldozott a kaposvári református egyházközség június 9-én este a Gyülekezeti Házban főgondnok, dr. Szigethy Gyula Sándor egészségügyi főtanácsos, kórház-igazgató emlékezetének. A megboldogult fenkölt szelleméhez igazán méltó kegyeletos emlékünnepélyen megjelentek a néhai főgondnoknak Kaposváron élő hozzátartozói, barátai, tisztelői az egyházközség vezetőivel együtt. De ott voltak a testvéregyházak képviselői is minden felekezet részéről és ott volt a megboldogultnak csaknem valamennyi orvostársa is. Kezdőének után ifj. *Nyáry Pál* segédlelkész magasan szárnyaló szép imát mondott, majd dr. *Páthy Ferenc* reálgymnáziumi tanár megkapóan rajzolta meg a megboldogult lelki képét, megemlékezve meleg, betegeivel is mindig együtt érző szeretetéről és nemes példaadásban gazdag közéleti szerepléséről. Korai halála nagy veszteség egyházának, hol mindig érezte jótékony befolyását és

annak az intézménynek, melynek közel 35 éven át volt vezető főorvosa. A mély hatást gyakorlott megemlékezés után dr. *Sipos Ferenc* szavalata következett, majd *Izsák Aladár* somogyjádi lelkipásztor tartott biblíamagyarázatot. A megboldogult emlékére szegényügyi-alapot létesítettek, melynek gyarapítására ez ünnepély alkalmával 287 P gyűlt egybe. — Az igaz emlékezete áldott!

— **A „felsőöri jubileum“** c. múlt számunkban közölt cikkünkbe könnyen félreérthető kifejezések csuszak be. Tartozunk az igazságnak annak megállapításával, hogy ama kitétel, hogy negyven évvel ezelőtt a felsőöri gyülekezet „a romlás szélén állott“, nem anyagi, még nem is valójában erkölcsi, vagy hitbéli romlásra vonatkozik, hanem annak jelzésére, hogy a gyülekezeti tagok és a lelkipásztor között az összhang nem volt teljes, aminek lett azután eredménye a hitéletben időnként mutatkozó lanyhulás is. Egyébként a most jubiláló lelkipásztor anyagilag jól rendezett gyülekezetet vett át elődjétől s Isten segítségével s az Ő dicsőségére végzett munkájával a teljes összhangot is sikerült megteremtene.

HIVATALOS RÉSZ

A dunántúli ref. egyházker. püspöki hivatalától.

1466/1936. szám.

Körlevél

a theol. akadémia igazgatóságához, a lelkipásztorokhoz, segédlelkészekhez, a középfoku és elemi népiskolák tanerőibe.

A Magyar Cserkészszövetség központi vezetősége folyó évi június hó 27-től július hó 7-ig központi tisztképző tábor rendez a Hárshegyi Cserkészparkban elsősorban lelkipásztorok, segédlelkészek, papnövendékek, tanárok, tanárjelöltek és tanítók számára. A tábor parancsnoka: dr. Batiz Dénes v. O. I. B. tag. A táborozás részvételi díja előreláthatólag 14 P.

Jelentkezés módja: Jelentkezéskor közzendők az alábbi adatok: Név, lakás, életkor, foglalkozás, vallás, cserkészképesítés, csapat, különleges kívánság, parancsnoki ajánlás.

Jelentkezéseket a Magyar Cserkészszövetség Táborparancsnokság címére kell küldeni, Budapest, V., Nagy Sándor utca 6. szám. Jelentkezéskor a részvételi díjból 1 P kis címletű postabélyegben melléklendő.

Kívánatosnak tartom, hogy a fiatal lelkipásztorok, segédlelkészek, papnövendékek, tanárok és tanítók közül minél többen szerezzék meg a cserkésztszti képesítést.

Pápa, 1936. évi június hó 20-án.

1433/1936. szám.

Körlevél

egyházkerületünk valamennyi közép, középfoku és elemi népiskolai tanerőibe.

Tudomásul vétel és megfelelő alkalmazkodás céljából közlöm a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 94.400/1936. VII. 2. ü. o. szám alatt kelt következő rendeletét:

»A céllövősport népszerűsítése és fejlesztése végett országszerte polgári lövészegyesületek alakultak, melyek az Országos Magyar Lövész Szövetség keretébe tartoznak.

Kívánatos, hogy a tanügyi hatóságok részéről úgy az egyesületek, mint az Országos Lövész Szövetség megfelelő támogatásban részesüljenek.

Szükséges azért, hogy a lövészintézmények elé kitűzött célok elérésének biztosítása érdekében a tanügyi hatóságok, a közép- és középfokú iskolák tanári kara, valamint az elemi iskolák tanítói eleget tegyenek az Országos Magyar Lövész Szövetség törvényhatósági intéző bizottságának elnöki tanácsa részéről hozzájuk intézett ama meghívásnak, hogy az elnöki tanácsba képviselőjüket kiküldjék és ott a honvédelmi miniszter úr által megállapított munkaprogramm végrehajtásában részt vegyenek.

Pápa, 1936. évi június hó 19-én.

Értesítés.

A püspöki hivatal a missziói jelentőiveket a hét folyamán szétküldötte. Az ivatek oly időben kell kitölteni, a presbiteriummal letárgyalni s illetékes helyre beküldeni, hogy azok az egyházmegyei közgyűlésre feldolgozhatók legyenek. Ahol még Bm. I. a. és Sz. g. ivekre szükség van, a püspöki hivatal megkeresésre készséggel küld.

Medgyasszay Vince
püspök.

A veszprémi ref. egyházmegye esperesétől.

552. 1936. szám.

Meghívó.

A veszprémi ref. egyházmegye lelkészegyesületi közgyűlése és lelkészértekezlete 1936. évi június hó 29-én délelőtt 9 órakor lesz Veszprémben, az egyházmegye tanácstermében, melyre egyházmegyénk lelkipásztorain, vallásoktató- és segédlelkészein kívül egyházmegyénk világi tagjai, tanítói is szeretettel meghivatnak. — Tárgysorozat: 1. Ének: XC. zsoltár. 2. Bibliaolvasás, kezdőimádság: Hajda Gyula. 3. Megnyitó: Esperes. 4. Az Institutio: Bakos Lajos. 5. A szervilizmus a kálvinizmus tükörében: Boda József. 6. Hogyan lehetne az Orsz. Diakónusok kiszállását nélkülözni? Kovács Lajos. 7. Javaslat az esperesi egyházlátogatás reformja tárgyában: Gáty Ferenc. 8. A lelkésztanítóság ügye: Szilassy Sándor. 9. Sérelmeink ügyében memorandum: Somogyi Zoltán. 10. A hevesnagykunsági egyházmegyei lelkészegyesület és egyházmegye véleménye javaslata a 75. évet betöltött lelkipásztorok nyugdíjbaküldése tárgyában: Pap K. Ödön. 11. A lelkészi betegbiztosítás kérdése: Hölgye Endre. 12. Szállótelepítési szabálytervezet: Herczeg Lajos. 13. Bezáró imádság: Kuti József. 14. Ének: 245. dics. 10. v.

Alsóörs, 1936 június 17-én. Szücs József
esperes.

Meghívó.

A tatai református egyházmegye lelkészértekezletének ez évi rendes gyűlését és konferenciáját *júlyó hó 24-én (szerdán) d. e. 9 órára* Komáromba tisztelettel összehívom. Erre, valamint az azt megelőző istentiszteletre a kebelbeli szolgáltatásokat (lelkipásztorokat, v. t. lelkészeket és s. lelkészeket) és minden, az ügyeink iránt érdeklődő atyánkiát szeretettel meghívom.

Tárgysorozat:

1. 8 órakor istentisztelet a templomban a komáromi gyülekezet részvételével. A szolgálatot végzi Mikos Lajos dadi lelkipásztor.

Konferencia a tanácsteremben.

2. Elnöki megnyitó. (Lelkipásztorok egymás között.)

3. Megemlékezés a 400 éves Institutioról. Tartja Barsi Lajos bokodi lelkipásztor.

4. Barth, mint prédikátor címen előadást tart dr. Török István theol. tanár.

5. Az új nyugdíjintézeti törvény életbeléptetésének kérdése. Előadók: Tóth Sándor és Sári Imre lelkipásztorok.

6. A stólamegváltás problémája. Előadók: Várady Lajos és Süvegh István lelkipásztorok.

7. Egyetemes egyházi pénztár létesítése. Előadó Besse Lajos főjegyző.

8. Az esperesi egyházlátogatás reformja. Előadó Baráth József lelkipásztor.

9. Lelkészek temetési segélybiztosítása. Előadó: Tapsonyi Sándor lelkipásztor.

10. Szeretetszövetségi tagdíjak beszédésének kérdése. Előadó: Tapsonyi Sándor lelkipásztor.

11. Könyvtárosi és pénztárosi jelentés. Előterjeszti Szőnyi József lelkipásztor.

12. A beérkezett pályamunkák megbírálása. (A tudományos tételt bírálják: Baráth József, Tóth Sándor és László Géza lelkipásztorok. A gyakorlati pályamunkát bírálják: Sáhó István, Mikos Lajos és Várady Lajos lelkipásztorok).

13. Jövő évi pályatételek kitűzése.

14. Jelentések és az esetleg beérkező indítványok.

15. Záróhívat, közének.

Szeretettel kérem a lelkipásztortestvéreket, hogy a konferencián, illetve közgyűlésen megjelent sziveskedjenek, hogy együtt épüljünk egymás hite által.

Atyafiságos köszöntéssel és szeretettel

Győr, 1936 június hó 3-án.

Győry Elemér

ref. lelkész, lelkészértekezleti elnök.

Pályázat.

Kálozi református egyház kántortanítói állására szeptember 1-i hatállyal pályázatot hirdet, mely beküldendő a Néptanítók Lapjának folyó hó 15-én megjelent számában közzétett hirdetés megjelenésétől számított 21 napon belül. Fizetése 63 értékegység, helyi javadalom és államsegély. Kötelessége az iskolaszéktől kijelölt osztályok, ismétlő-iskola tanítása, kántori teendők végzése és az egyházi törvényben előírt kötelességek. Oklevelek, erkölcsi-, szolgálati-, állampolgársági- s kömmün alatti magatartást igazoló bizonyítványok és családi értesítő felbélyegzett borítékkal Szabó Dezső ref. lelkészhez küldendő.

A csurgóvidéki lelkészi kör elnökétől.

44/1936. szám.

Meghívó.

A Csurgóvidéki Lelkészi Kör tagjait *júlyó hó 29-én (hétfő) Somogyszobon* az iskolateremben tartandó lelkészkeri értekezletre szeretettel és tisztelettel meghívom.

Tárgysorozat: 1. Imádság, bibliamagyarázat. (Csóka Gyula.) 2. A legutóbbi években megjelent idegennyelvű belmissziói kézikönyv ismertetése. (Nagy József.) 3. A lelkészi betegbiztosítás kérdése. (Nagy József.) 4. Az új lelkészi nyugdíjtörvény életbeléptetésének kérdése. (Csonka Jenő.) 5. A stólamegváltás problémája. (Szikszay László.) 6. Lelkészerterkezleti szabályrendelet tervezete. (Bükky Zsigmond.)

Kérem a körri tagokat lehetőleg a teljes számban való megjelenésre.

Görgeteg, 1936 június 14. Kovács Károly
elnök.

DUNÁNTÚLI PROTESTÁNS LAP

A DUNÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

FŐSZERKESZTŐ: MEDGYASSZAY VINCE PÜSPÖK

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. PONGRÁCZ JÓZSEF THEOL. TANÁR PÁPA, FŐISKOLA, AKIHEZ A LAPOT ÉRDEKLŐ MINDEN KÖZLEMÉNY KÜLDENDŐ

FŐMUNKATÁRS ÉS A KIADÓHIVATAL VEZETŐJE: DR. TÓTH LAJOS THEOL. TANÁR PÁPA, FŐISKOLA, AKIHEZ A REKLAMÁCIÓK INTÉZENDŐK

Az Ószövetség értékelése.

II.

Ma, amidőn a faji öntudat világszerte olyan agresszív, kétségtelenül kényelmetlenül érzi magát a keresztyénség Ótestamentomával. Egyre ritkábban hozakodik elő vele s ha szépszerével szabadulhatna, talán már szabadulna is tőle. E miatt támadják, s ha a hitelét veszített Ószövetséghez továbbra makacsul ragaszkodik, vajjon nem válik-e maga is hitelvesztetté? Inkább az Ószövetség nélkül éljen, minthogy az Ószövetséggel bukjon. Miért ne volna már az egyház a fejlődés olyan fokán, hogy nélkülözni tudná az Ószövetséget, hiszen megmaradna kánonnak az Új?! Ezek a gondolatok nemcsak a modern embert, hanem a theologust is foglalkoztatják és megejtik, kivált abban az esetben, ha a theologus inkább a korszellelem, mint a Biblia hatása alatt áll, s ez az eset, valljuk meg, még a jobb theologusoknál sem tartozik a ritkaságok közé. Nem is csoda: a levegővel együtt magába szívja a korszellemet és ezzel az Ószövetség iránti kételyt. Ezt a kételkedést — amit eleinte talán önmaga előtt sem mert bevallani — rendszerint megerősítik és nyílt meggyőződéssé érlelik lassan a theologiai tanulmányok.

A theologian ugyanis hamarabb ismerkedik meg a bibliakritikával, mint magával a Bibliával s ez a kritika éppen az Ószövetség területén végzett elkövetészetően radikális munkát. Ebből a kritikából megtudja például, hogy a Biblia elején olvasható őstörténetek mondák és hogy a mózesi könyvek nem Mózes szerzeményei, hanem nagyon különböző korban keletkezett iratok többszöri átdolgozásából és egyeszerkesztéséből állottak elő. Meglepetve látja, hogy az egész Ószövetségben itt is, ott is későbbi kéz nyomait, betoldásait állapítják meg, s Wellhausen óta az Ószövetség köztudat szerinti időrendjét is felforgatják stb. Hát ez a nagyon is emberinek bizonyuló, nagyon is gyarló könyv, lehet még ezek után is isteni tekintélyű?

Az újszövetségi tanulmányok tovább fejlesztik és igazolják ezt a kételyt: Jézus a farizeusok nagy megbotránkozására túleszi magát a szombatnap törvényen és sok más ószövetségi rendelkezésen, a Hegyi beszédben meg (legalább is első látszatra) egyenesen ószövetségi tételek sorozatos cáfolatát adja, azzal az egyre visszatérő mottóval: »megmondatotát a régieknek... én pedig azt mondom néktek...« Éppen ez lett a végzete: a törvény betűjéhez ragaszkodó írástudók és farizeusok törvénytiprás, vallásghalászás és új tanok hirdetése miatt juttatták keresztre. — És mi elzárjuk a szemünket minden új tan és új érték elől, amit Jézus hozott a világra és Jézust csak Mózes ma-

gyarázójává akarjuk lealacsonyítani?! S ha ez így van, vajjon nem erősíti-e meg az ószövetségellenes hangulatot és értékével szembeni kételyt a theologiai tudomány, sőt maga az Újtestamentom? Ugyanezt tapasztaljuk az egyháztörténet alaposabb megismerésénél.

Az egyháztörténet egyik legérdekesebb alakja, *Marcion* a II. században meglátta és hirdette, hogy az Ószövetség Istene más, mint az Evangéliumé. Jahve, az Ószövetség kegyetlenül igazságos és bosszúálló nemzeti Istene, a zsidóisten más, mint a szerető Atya, mindnyájunk atyja, akiről Jézus tanított. Jahve szerinte tehát nem is Isten, hanem csak (mint *Babits* mondja) a mérges kis *Wotanok* párja. Ez az ószövetségellenes hangulat és indulat a hivatalos egyház állásfoglalása ellenére is szinte századról-századra, újra meg újra fellobban, hol Keleten, hol Nyugaton, Armeniától kezdve Délfranciaországig, gnosztikusok, bogumilek, katharosok és albigensek szektájában, majd meg a szocinianizmusban. *Marcion* életéből *Harnack*, a nagytekintélyű egyháztörténész, ilyenforma tanulságot von le: *Marcion*nál csak az a baj, hogy túlkorán jött. A II. században hiba lett volna az Ószövetséget eldobni, hiszen ekkor még nem volt teljesen lezárt és kanonizált Újszövetség. De hogy a reformáció korában *Socinus* hasonló tanára nem hallgattak, balsors volt, amit reformátoraink — előítéletek hatása alatt — nem tudtak elkerülni. Az pedig, hogy az Ószövetséget még a XIX. század óta is, mint a protestantizmus kanonikus okmányát konzerválgatják, már igazán csak a vallás lanyhaságából és az egyház tehetetlenségéből magyarázható! *Harnack* ezt nyíltan, sok-sok kartársa pedig kevésbé nyíltan, tanította. Az ilyen iskolán átment theologus hogy vegye fel a harcot az ószövetségellenes közszellemmel? Meggyőződése ellenére védje az Ószövetséget, csak azért, mert a reformátorok, valamint az egyház hivatalos tanítása szerint az Ószövetség egyenlő értékű és egy síkba tartozó az Újszövetséggel? Vagy pedig merész, de őszinte döntéssel csináljon hátraarcot és csatlakozzék a faji alapon állók táborához? Elvitathatatlanul lelkiismereti konfliktussal van itt dolgunk, ezért mondtam, hogy az a bibliai talaj, amelyen állunk — emberileg nézve — olyan, mint az alámosott, omladozó part. Maga a korszellelem kényszerít tehát bennünket, ha csak struccpolitikához nem folyamodunk és nem ignoráljuk a tényleges helyzetet, hogy feltegyük a kérdést: miért ragaszkodjunk az Ószövetséghez, mi értéke van az Ószövetségnek? *Harnack* írja valahol, hogy a keresztyénség elmulasztotta tisztázni Ószövetséghez való viszonyát s úgy vonszolja csak magával az Ószövetséget, mint csibe a reászáradt tojáshéjat. Ma, úgylátszik, ez a mulasztás kezdi megbosszulni magát. Témánk kifejtésével ezt a mulasz-

tást akarjuk pótolni, legalább is a magunk számára, már amennyiben erőnk s egy előadás szűkös keretei megengedik.

III.

Az Ószövetség mellett felhozhatjuk azt az érvet, hogy összenőtt a keresztyénséggel. Ez volt Jézus Bibliája s Idvezítőnk gyakorta idézgeti is, főleg Mózes, Ézsaiást, a Zsoltárok könyvét, meg Dánielt. De ezeken az idézeteken kívül is meg-megvillannak tanításai itt is, ott is az ószövetségi utalások és ismert ószövetségi képek. Az apostolok Bibliája is az Ószövetség volt. Pál, amikor a zsidókkal és a pogányokkal vitázik, innen szedi fő argumentumait. A pietas tehát az Ószövetséghez való ragaszkodást diktálja. Ragaszkodjunk hozzá, mint Urunkról és apostolairól reánk maradt kedves ereklyéhez. Ragaszkodjunk annyival is inkább, mert nemcsak öhozzájuk, hanem a mi egyházi életünkhöz is hozzánőtt e könyv: imáink a Zsoltárok átírásai és nyelvünk teleszórva ószövetségi szólásformákkal. Ha tehát a kegyelettel nem törődve félredobnók, saját multunk, sőt saját lelkünk darabját dobók félre és sokkal szegényebbek lennének nélküle. Ez azonban nem döntő érv: azt mondhatná valaki, hogy az ember elvégre szegényen is élhet. Ebből a szempontból nézve, nem volna okvetlen nélkülözhetetlen az Ószövetség.

Súlyosabban esik a latba az a másik érv, hogy az Ószövetség az Újszövetség megértése szempontjából multhatatlanul szükséges. Brunner analógiájával világítsuk meg az okot. Ha egy festőművészeti alkotás legbelső titkaiba be akarok hatolni és tartalmi gazdagságát igazán ki akarom meríteni, tanulmányoznom kell azokat a ceruzarajzokat, szénvázlatokat, színpróbákat, kompozíció terveket és megoldási kísérleteket, amelyeket a művész a képhez kartonra vetett. A tudatos műélvezet útja tehát az, hogy gondolatban átélem a művésznak témájával és kifejezési eszközeivel folytatott lázas küzdelmét, problémáit és döntéseit, szóval képzeletben mintegy vele együtt alkotom meg a képet. Így lesz igazán közöm a mű mondanivalójához. Így vagyunk az Újszövetséggel is. Olyan »festmény« ez, amelyhez az Ószövetség adja a »szénvázlatot«. Például hogy érthetné meg egy modern ember a kereszt különös titkát, e centrális hittitkot, ha nem ismeri az ószövetségi előzményeket, az egész Ószövetség világát, a bűnesettől a főpapi áldozatig. Az Ószövetség tehát segédeszköz az Új megértéséhez. Az Ószövetségnek, mint ilyen segédeszköznek akkor lesz nyilvánvalóvá a nélkülözhetetlensége, ha rámutatunk, hogy nemcsak a megértést segíti elő, hanem egyben veszedelmes félreértésektől is megóv bennünket.

Mindnyájan foglalkoztunk már a görög Újszövetséggel. Tudjuk, hogy az Újszövetség is olyan szavakat használ, mint a görög filozófia, s azt is tudjuk, hogy a görög filozófia a nyugati kultúrterületen a közgondolkodást annyira átítatta, hogy az idealizmust általában egynek veszik a keresztyénséggel. Folyton fenyeget hát a veszedelem (s különösen Schlatter figyelmeztet erre), hogy az Újszövetséget akaratlanul is filozófiailag értelmezzük: felhőkbe járó misztikát, élet- és világnézeti spekulációt lássunk benne. Ezért van szükségünk az eszelleemiesített kifejezőmódokat használó Újszövetség mellett az Ószövetségre, illetve az Ószövetség vaskos realizmusára és szemléletességére. Ez a görög szellemtől teljesen érintetlen, itt a néphez és földhözköttőség szinte kézzelfogható, itt esemény és történet minden. Talán éppen ezért

olyan idegenszerű az Ószövetség a mi görögös látásra nevelt szemünkben. A Római levél kegyelmi elválasztás tanát például élettelen elméletnek, absztrakt spekulációnak látjuk, amíg az Ószövetség eleven példákön, például Jákobon nem szemlélteti Isten kegyelmi munkájának valóságát és azt, hogy ő tényleg teljes szabadsággal választ magának eszközöket s üdvélcéljaira bűnös embereket, minden bűnük és minden rugódozásuk ellenére is fel tud használni. A próféták valamennyien, mint a szuverén Isten megragadottjai engedelmeskednek. »Ordít az oroslán, ki ne félne, szólott az Úr, ki ne prófétálna!« Ez lehetne valamennyi próféta jelmondata. Az ember Isten előtti tényleges helyzetét, valamint Isten szentségét és szabadságát, haragját és megbocsátását leghamarább az Ószövetség szemlélteti. Isten szentségének, haragjának és ítéletének ismerete nélkül pedig az isteni szeretet evangéliumából, az Újszövetségből valami üres és érzélgős sentimentalizmus lenne s éppen az Újszövetség központi mondanivalója, a váltság ténye értelmét vesztené. Ettől a veszedelemtől: az Újszövetség megüresítésétől az Ószövetség ment meg bennünket.

A dogmatörténet tanulsága szerint, a legtöbb herezis, kezdve a gnoszticizmuson, az Újszövetség görögös félremagyarázásából származik. Innen vezethető le a katolicizmus kettős erkölcsisége, szerzetesi és világi morálja is. Nem véletlenség, vagy előítélet ténye, hogy reformátoraink olyannyira ragaszkodtak az Ószövetséghez. Különösen tudatos és szembeeszközök ez a ragaszkodás *Kálvinnál*. János evangéliuma magyarázatánál például — ahol tudvalevően különösen könnyű és gyakori a kisiklás — úgy óvakodik a görögös félremagyarázástól, hogy a görög szavak mellé odairja a héber kifejezéseket és a megfelelő héber fogalom szem előtt tartásával magyarázza a görög szöveget. Megkapóan szép példája ez reformátorunk íráshűségének. — De hát csak segédeszköz az Ószövetség az Új megértésénél, csak egy olyan szénrajz, amit a festmény megértésénél felhasználunk, de csak átmenetileg használunk, hogy aztán ne ezt, hanem magát a festményt élvezzük? Hiszen akkor az Ószövetség tanulmányozása csak néhány exakt megismerésre törekvő theologus magánügye volna, s az egyszerű hívő beérhetné az Újszövetséggel. Ezzel bevallanók, hogy az Ószövetségnek nincs közvetlen aktualitása és fontossága, voltaképpen túlhaladott könyv, és ha egyáltalán értéke van, csak az Újszövetségtől kölcsönzi értékét. A helyzet azonban nem ez. Az Ószövetség nemcsak a zsidókra és theologusokra, hanem minden keresztyénre, reánk mindnyájunkra nézve egyaránt fontos és egyaránt aktuális, még pedig nemcsak részeiben, hanem egészében. Miért?

(Folyt. köv.)

Török István.

Elszámolás a husvétii legációkról.

A husvétii ünnepek alkalmával a legációk révén a következő összegekkel segélyezték egyházközségeink theologus ifjainkat: 1. Győr—Magyaróvár—Hegyeshalom 167.63 P. 2. Barabásszeg—Zalaegerszeg 155 P. 3. Pápa—Celldömölk—Farkasgyepű 154 P. 4. Balatonszabadi—Enying—Lepsény—Mezőszentgyörgy—Siómaros 130.50 P. 5. Alsók—Csurgó 130 P. 6. Ászár—Ete—Császár 120.91 P. 7. Dég—Igar—Sáregres—Szilasbáthás 119.10 P. 8. Balatonfüred—arács—kövesd 115.70 P. 9. Balassagyarmat—Diósjenő—Szkolya 113 P. 10. Nagyigmánd—Kisigmánd—Tárkány—

Csép 111.25 P. 11. Ajka—Tósok—Padrag—Noszlop—Kúp—Pápakovácsi—Tapolcafő 101.16 P. 12. Nógrád-
verőce—Nagymaros—Szob 95.20 P. 13. Magyaral-
más—Moha—Iszkaszentgyörgy—Sárkeresztes—Fe-
hérvár-
csurgó—Bodajk—Mór 91.53 P. 14. Kocs—
Mocsa 90 P. 15. Alsóseged—Kutas 89.27 P. 16. Ba-
latonkenese—Balatonfőkajár—Csajág 87 P. 17. Ne-
mesvámos—Veszprém 87 P. 18. Körmeny—Egyházas-
rádóc—Egyházasszecsőd 86 P. 19. Szentgál 78 P.
20. Erdősokonya—Somogyvisonta—Rinyaújlak—Gör-
geteg 75.35 P. 21. Balatonhenye—Monoszló—Szent-
antalfa—Zánka—Köveskál 72.40 P. 22. Komárom—
Szöny—Naszály 70.32 P. 23. Hajmáskér—Kádárta—
Rátót—Csór—Inota—Várpalota—Sóly 70 P. 24. Nagy-
kanizsa 70 P. 25. Keszthely—Sümege—Tapolca 70 P.
26. Veszprémvarsány—Dudar—Csetény—Bakonszent-
király—Réde 67.18 P. 27. Nagykorpad—Kisdobsza—
Pettend—Gyöngyösmellék 63.24 P. 28. Sopron 60 P.
29. Dömös—Pilismarót 60 P. 30. Magyarújfalú—
Szórény—Bürüs—Hobol—Szigetvár 56 P. 31. Pol-
gárdi 55.70 P. 32. Alsó-Felsőörs—Lovas—Vörösbe-
rény—Szentkirályszabadja 54.65 P. 33. Balatonszöl-
lős—Nemespécsely—Tótvázsony—Magyarbarnag—
Mencshely—Öcs 54.60 P. 34. Dunaalmás—Neszmély
54 P. 35. Ősi—Berhida—Kiskovácsi 52.20 P. 36. Me-
zőlak—Mihályháza—Nyárad—Nemesszalók 52 P. 37.
Vámosmikola—Perőcsény 51 P. 38. Kaposvár—Kap-
osmérő 50 P. 39. Káloz—Kisláng 50 P. 40. Bokod—
Dad—Kömlőd 49 P. 41. Nemeskislalud—Nemesdéd—
Nagybajom 48.87 P. 42. Beleg—Somogyszob—Bol-
hás 47.66 P. 43. Mezőörs—Pér—Pázmándfalú—Táp—
Tápszentmiklós 46 P. 44. Lábatlan—Esztergom 45 P.
45. Mezőkomárom—Szabadhidvég 42 P. 46. Adorján-
háza—Egeralja—Csögle—Nagypirit 41.72 P. 47. Csösz
—Soponya—Tác 40.28 P. 48. Nagycsád—Felsőgör-
zsöny—Takácsi 40 P. 49. Darány—Barcs 38 P.
50. Gyermely—Tarló 38 P. 51. Merenye—Tótszent-
györgy—Pata 37.84 P. 52. Győrszemere—Szerecsény
35.60 P. 53. Bönyrétafalva—Bana—Bábolna 34.75 P.
54. Nóráp—Dáka—Kéttornyulak—Pápadereske—Bor-
sosgyőr 29.70 P. 55. Adásztevel—Homokbödöge—
Nagygyimót 20 P.

Pápa, 1936 június 12.

Dr. Trócsányi Dezső
főisk. igazgató.

VEGYESEK

— **A belsősomogyi egyházmegye** gyülekezetei-
nek presbitériumai egyházmegyei világi tanácsbíróvá
dr. László Sándor kaposvári törvényszéki elnököt, egy-
házmegyei ügyésszé dr. Boross István ügyvédet és
egyhm. lelkészi jegyzővé dr. Benedek Sándor magyar-
atádi lelkészt választották meg. Isten áldását kérjük, ez
irányu munkájukra.

— **A pápai református főiskola** az 1935—36.
iskolai év záró ünnepélyét 1936 június 14-én délelőtt
11 órakor tartotta a tornateremben, a következő műsor-
ral: 1. Himnusz. 2. Igazgatói jelentés: felolvasta dr.
Trócsányi Dezső főisk. igazgató. 3. Huber Károly:
Ünnepi induló, énekelte a főisk. énekkar, Tóth Lajos
főisk. ének- és zenetanár vezetésével. 4. Berzsényi Dá-
niel: Az ulmai ütközet c. költeményét szavalta Varga
József I. é. theol. 5. Jelentés az Ifj. Képzőtársulat mun-
kájáról, felolvasta Trombitás Dezső theol., ifj. elnök.
6. Vörösmarty Mihály: Petike c. költeményét szavalta
Lőrincze Lajos VIII. o. t. 7. Vincze Zsigmond: „Szép
vagy, gyönyörű vagy Magyarország“, Hubay Jenő:

Horthy-induló, előadta a főisk. zenekar Kiss Arpád
igazgató-tanító vezetésével. 8. Pályadíjak és jutalmak
kiosztása. 9. Évzáró beszéd: tartotta Szücs József es-
peres. 10. Az ünnepély a Szózat elénekülésével ért véget.
Az ünnepély előtt istentisztelet volt a református temp-
lomban, hol dr. Tóth Endre theol. tanár hirdette az
igét. Délután 3 órakor a rajzkiállítás megnyitása volt a
rajzteremben.

— **Református középiskolai vallástanárképe-
sítő vizsgálat** folyó évi szeptember hó 12—14. napjain
tartatik a debreceni református kollégium épületében.
A vizsgálat anyagára, kérdező professzoraira, a tan- és
segédkönyvekre, a mintatanításokra, a vizsga iránti kér-
vényre és mellékleteire vonatkozó részletes „Tájékoztató“
a Tiszántúli Református Püspöki Hivatalban kapható
önköltségi áron. A vizsgálat iránti kérvények beadási
határideje folyó évi aug. 20. Mindennemű megkeresés
a Református Püspöki Hivatalhoz intézendő (Debrecen).

— **Új szeretetház a nyomortelepen.** Az Orszá-
gos Református Szeretetszövetség a Tisztviselőtelepi
Külsőferencvárosi Református Egyházközség és a IX.
kerületi előljáróság támogatásával munkanélküli csalá-
dok serdülő leányainak foglalkoztatására a Mária Valéria
telepen napközi otthont rendezett be. Az otthon ünne-
pélyes felavatása folyó hó 17-én volt bensőséges ünne-
pély keretében, amelyen a művészi számokon kívül
közreműködtek: az egyház részéről dr. Patay Pál lelki-
pásztor és dr. Benkő Ferenc ny. államtitkár, az Elő-
ljáróság részéről dr. Unger Zoltán főjegyző, a Szeret-
szövetség részéről Pap Béla, szövetségi lelkész. Az ott-
hon 30 gyermek számára rendeztetett be.

— **Hírek a debreceni ref. diakonusképző in-
tézettől.** A diakonusképző intézet három éves tanfo-
lyamát sikerrel elvégzett diakonusjelöltek képesítő vizs-
gája tekintetében az egyházkerületi elnökség az alábbi
rendelkezéseket teszi: 1. A képesítő vizsga letételére
jogosult diakonusjelöltek a szükséges okmányokkal (szü-
letési, kereszteleési és konfirmációi bizonyítvány, elemi
iskolai, illetve középiskolai végzettséget bizonyító okmány,
önéletrajz, eddigi működéséről szóló szolgálati bizonyít-
ványai s a diakonusképző intézet igazgatójának bizo-
nyítványa arról, hogy a jelölt a három évfolyamot sza-
bályszerűen elvégezte, kollokviumi kötelezettségeinek
mindenben eleget tett és az intézettel szemben semmi-
nemű anyagi tartozása nincs.) felszerelve f. é. július
1-ig a debreceni diakonusképző intézet igazgatójánál
jelentkeznek. 2. Készítendő házi dolgozat az intézet tan-
személyzetének felügyelete mellett az alábbi tételek
alapján, melyeket a képesítő vizsgálatra jelentkezett je-
löltek között abc sorrendben oszt ki az intézet igazga-
tója, minden jelöltnek külön-külön tétel: a) A vasár-
nap védelme egy szombatos adventistával szemben. b)
Milyen vallásos iratokat kellene első sorban terjeszteni
tanyai református szórványokon? c) Milyen érveket kel-
lene felhozni egy börtönben megjavult és kiszabadult
szolgalegény alkalmazása mellett? d) Egy alföldi föld-
műves-város külterületén hogy indítanám meg az ifjú-
sági munka megszervezését? e) Beszélgetés egy idegen
egyház részére reverzalist adni készülő református ifjú-
val. f) Hogyan beszélnek lelkére egy gazdáját meglopott
és megszökött cselédnek? g) Vasárnapi iskolai tanítás
tanyai földműves-gyermekeknek Márk ev. 2: 23—28. alap-
ján. A dolgozat beadandó az intézet igazgatójához f. é.
augusztus 20. napjáig. 3. Zárthelyi írásbeli vizsgálat f. é.
szeptember 10. napján d. e. 8 órakor a debreceni ref.
egyház tanácstermében; a szóbeli vizsgálat pedig más-
nap d. e. 9 órakor ugyanott. A következő tanévre, mely
1937 február 1-én kezdődik, folyamodni lehet f. é. dec.

15-ig. Felvételi kérvényhez csatolandó születési és a legutolsó iskolai bizonyítvány, sajátkezűleg irt önéletrajz, lelkészi ajánlólevél, mely a jelentkező erkölcsi megbízhatóságát igazolja s bizonyítvány, a presbiteriumtól, mely az anyagi megbízhatóságot igazolja. Orvosi bizonyítvány. Beiratási- és tandíj, valamint az internátus díja egy tanévre összesen 85 P. Felvételi kérvények az intézet igazgatóságához (Debrecen, Kálvin-tér 11.) küldendők.

— **Református Leányotthon Budapesten.** Megfelelő számú diákleány vagy tisztviselő jelentkezése esetén Budapesten a Kálvin-tér közelében leányotthon nyílik meg. Lakás havi 20 P. teljes ellátás mérsékelt áron. Bővebb felvilágosítást ad Dinnyési Jánosné, Kovács Ilona jul. 5-ig Budapest, VIII., Pál-utca 2—4., III. 24.; aug. 1-ig Debrecen, Eötvös-utca 90.

— **Az Országos Református Szeretetszövetség** magános nőket és férfiakat, esetleg házaspárokat is igen csekély díjazás mellett elhelyez a Főváros mellett levő szeretetházában is. Külön szobák is vannak. Jelentkezések és érdeklődések a szövetség irodájánál Debrecen, Kollégium.

— **Ifjúsági vezető konferenciák** serdülő fiúk, fiatalember és ifjúsági vezetők számára Balatonszárszón augusztus 17—22-ig, Debrecenben a Nagyerdőn aug. 24—28-ig, Dunavescsén aug. 24—30-ig lesznek tábor-konferenciák. Részletes meghívót küld a KIE-Szövetség Budapest, VIII., Horánszky-utca 26.

— **Fiúk, fiatalember olcsón üdülhetnek** a Keresztény Ifjúsági Egyesületek táborában a Duna szigetén, Dunavescsén egész július folyamán és augusztus 16—30-ig. Pormentes levegő, veszélymentes fürdőhely. Napi ellátás díja 1.50 P. Budapestről a hajón 50%-os utikedvezmény. Jelentkezni lehet a KIE-Szövetségben Budapest, VIII., Horánszky-utca 26.

A dunántúli ref. egyházker. püspöki hivatalától.

1559/1936. szám.

Körlevél

egyházkerületünk elemi népiskolai tanerőihöz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak a menhelyi tankötelesek elhelyezése, iskolába járása és tanszerekkel való ellátása tárgyában 60.457/1936. VI. szám alatt kelt rendelete (megjelent a Hivatalos Közlöny folyó évi 12. számában) alapján felhívom elemi népiskoláink tanerőit, hogy az állami gyermekmenhelyek igazgatóságát a menhelyi tankötelesek beiskoláztatására irányuló munkájában a legmesszebbmenően támogassák. Mivel egyes iskolák tankönyvek, író- és taneszközök, valamint kézimunkaanyag tekintetében túlzott igényeket támasztanak a menhelyi tankötelesekkel szemben, felhívom elemi népiskoláink tanyestületeit, illetve tanerőit, hogy igényeiket e téren a legkisebb mértékre szállítsák le és a menhelyi tankötelesek sajátos helyzetének figyelembevételével mellett gondoskodjanak feltétlenül arról, hogy ezeknek a tanköteleseknek iskolai felszerelése (tankönyvek, író- és tanszerek stb.) mindenkor gondosan megőriztessék.

Pápa, 1936. évi június hó 26-án.

1560/1936. szám.

Körlevél

egyházkerületünk elemi népiskolai tanerőihöz.

Szives tudomásul vétel végett közlöm a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak a debreceni nyári egyetem népszerűsítése tárgyában 62.187/1936. VI. szám alatt kelt következő rendeletét: „A debreceni m. kir. Tisza István tudományegyetem kebelében a folyó év nyarán már X. évfolyamába lép az ugynevezett nyári egyetem. Ennek a nyári egyetemnek keretében működik többek között az az iskolán kívüli népművelési tanfolyam is, amelyet főként külföldi magyar tanítók részére tartanak meg. Kívánatosnak tartanám, ha ezt a tanfolyamot a lehetőséghez képest a magyar tanítóság is látogatná és így szemtanuja lehetne annak a felemelő látványnak, amikor a nyári egyetemen a külföldiek egész serege magyar kérdésekkel foglalkozik“.

Pápa, 1936. évi június hó 26-án.

Medgyasszay Vince
püspök.

Meghívó.

A mezőföldi ref. egyházkerület lelkészegyesülete 1936. évi július hó 7. napján, kedden d. u. 2 órakor tartja értekezletét a székesfehérvári ref. egyház tanács-termében. Tárgyak: Az Institutio, az ORLE körkérdései, elnökválasztás.

Az értekezletre a lelkészi kar minden tagját — a helyettes-, hitoktató- és segédlelkész urakat, valamint nyugdíjas lelkésztestvéreinket is — szeretettel meghívom és megjelenésüket kérem.

Balatonfőkapjár, 1936 június 24.

Bakó Lajos
e. m. lelkészeg. elnök.

A pápai református gimnázium igazgatóságától.

Az új Középiszkolai Törvény 26. §-a szerint az 1937—38. iskolai évtől kezdve a gimnázium első osztályába csak olyan fiú vehető fel nyilvános tanulónak, aki az illető polgári év szeptember 15-ig betöltötte 10. életévét, de még nincs 12 éves.

Mivel különösen faluhelyen lakó fiúk esetében sokszor előfordult, hogy csak a hatodik elemi osztály elvégzése után hozták gimnáziumba, tisztelettel felkérem a Nagytiszteletű Lelkész és Tek. Tanító Urakat, figyelemztessék a tanítatni akaró szülőket, — hogy *fiukat a negyedik és ötödik osztály elvégzése után okvetlenül irassák be*, — mert a jövő iskolai évtől kezdve minden fiú, aki hat elemi osztályt végzett, már idősebb lesz 12 évesnél, tehát nyilvános tanulónak semmiképpen föl nem vehető.

A jelen iskolai évben még külön kikért korengedéllyel fölvehető az a fiú is, aki elmult 12 éves, de még 13 nincs; a jövő 1937—38. iskolai évre azonban ilyen engedély többé nem adható ki.

Pápa, 1936 június 22.

A pápai ref. gimn. igazgatója.

DUNÁNTÚLI PROTESTÁNS LAP

A DUNÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

FŐSZERKESZTŐ: MEDGYASSZAY VINCE PÜSPÖK

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. PONGRÁCZ JÓZSEF THEOL. TANÁR PÁPA, FŐISKOLA, AKIHEZ A LAPOT ÉRDEKLŐ MINDEN KÖZLEMÉNY KÜLDENDŐ

FŐMUNKATÁRS ÉS A KIADÓHIVATAL VEZETŐJE: DR. TÓTH LAJOS THEOL. TANÁR PÁPA, FŐISKOLA, AKIHEZ A REKLAMÁCIÓK INTÉZENDŐK

Az Ószövetség értékelése.

Helyettünk megadja a feleletet az emmausi út titokzatos vándora, aki húsvét délutánján csatlakozott a szomorúsággal és kétellyel küzködő tanítványokhoz s beszélt nekik; feddette és vigasztalta őket, míg csak Emmausba nem érték. Mit is mondott a titokzatos vándor? »Oh halgatagok és restszívűek mindazoknak elhívésére, amiket a próféták szóltak: hát nem ezeket kellett-e szenvedni a Krisztusnak, és úgy menni be az ő dicsőségébe?« *És elkezdve Mózesen és minden prófétákon, magyarázta nekik minden írásokban, amik reá vonatkoznak.*» (Lk. 24, 25—27.) A titokzatos vándort Emmausban a kenyérszegésnél felismerték: a feltámadt Krisztus volt. Ő tanította meg a tanítványokat és a tanítványokon át a keresztyén világot az Ószövetség megértésére és értékelésére. Maga a feltámadott Krisztus adta kezünkbe a titkok kulcsát. A megértés titka pedig ez: *Krisztus az Ószövetségben önmagáról, saját szenvedéséről, haláláról és feltámadásáról olvasott.* Az ő szemével nézték és az ő utasítása szerint betűzgették az apostolok és első keresztyének is ezt a könyvet, abban a szilárd meggyőződésben, hogy az Ószövetséget ők értik meg igazán, s nem a vaksággal vert zsidóság. Az Ószövetség tehát mintegy a Krisztus testámentoma, mely a kereszthalál után bontatott fel a hátramaradottak, az egykorú és a későbbi tanítványok előtt. Az egyetlen végrendelet a világon, amelyet maga az örökhatyó bontott és olvasott fel a hátramaradottak előtt. Mikor kialakult az újszövetségi kánon és együtt volt a Biblia, Irenaeus ebben a klasszikus mondatban formulázta meg az azóta is érvényben levő egyházi tant: mind a két testámentomnak egy és ugyanaz a szubsztanciája, t. i. Krisztus.

Egy tehát a két iratgyűjtemény, mert az Ószövetség Istene és az Újszövetség Istene egy. Egy az ígért, egy a hit, egy a közbenjáró, egy az örökség itt is, ott is. Krisztusban hitt már Ábrahám, és így lett ez az »ösnomád« minden keresztyén hívő lelki atyjává, már az Ószövetségben is Krisztusért könyörült Isten, újra meg újra a bűnös emberen s az *eljövenő Krisztus* érdeméért választotta ki Izrael népét is és tette ezt a népet az anyaszentegyház előképévé. Az *Ó- és Újszövetség tehát nemcsak történetileg, hanem lényegileg is egy.* Ennél a lényegegységénél pedig ne csak arra a két tucatnyi messiási jövendölésre gondoljunk, amely az Ószövetségben olvasható, hanem jól jegyezzük meg, hogy valahol az Ószövetség, mint Isten ígéje szólal meg, ott az eleve való Krisztus van jelen. Nemcsak Krisztusra mutatnak tehát az Ószövetség szavai, hanem e szavak által Krisztus a hívőknek csakugyan jelenvalóvá is válik. Ez az értelme Irenaeus merész mondásának: *Moysis litterae sunt verba Christi.*

(Folyt. köv.)

Török István.

Hat kollégiumi évjártat érettségi találkozója városunkban.

Ritkán előforduló, nagyszabású érettségi találkozó folyt le mult vasárnap városunkban. Hat kollégiumi évjártat gyűlt össze lélekiemelő szép érettségi találkozóra. Az évjártatok közül a középsők, a 25 és 20 évesek jöttek meg aránylag nagyobb számban, az idősebbeket már jobban megtizedelte az idő, a 69 év előtt érettségizettek közül csupán egy jelent meg — alig is él közülök már több, mint még egy vagy kettő —, viszont a legifjabb évjártat sok tagját a gazdasági, az elhelyezkedési nehézségek tarthatták vissza. De a hat generációból mégis együttesen 78-an voltak jelen a találkozón, tettek hitet az alma mater iránti szeretetükről.

A találkozók legnagyobb része már szombaton este itt volt városunkban, amikor is a 30 és 25 évesek a Varró-venüéglőben, a 20 és 10 évesek pedig a Böröczkynél örvendtek a régi iskolatársakkal való találkozásnak és újították fel a sok kedves régi emléket.

Másnap reggel kilenc órakor a kollégium dísztermében jöttek össze a tanári kar üdvözlésére. Megható volt itt aggastyánokat, férfikoruk teljében levő férfiakat és téttvágyó ifjakat együtt látni közös érzésektől áthatva, közös eszméken lelkesedve. Ezeknek az eszméknek, ezeknek az érzéseknek hivatott tolmácsolója volt ékesszavú szónokuk, Fazekas Mihály püspöki titkár — egyébként az egész nagy-találkozó gondos főrendezője is —, aki lapunk következő számában közlendő megkapó beszédben tolmácsolta a találkozóra összegyűltek érzéseit.

A szívből jött szép szavakra Fejes Zsigmond gimn. igazgató szívhez szóló meleg választ adott. A tanári kar nevében köszönetét fejezve ki a megjelenésért és üdvözlésért s belsőleges érzéssel kérte a kollégium iránti hűség és az áldozatkészség érzésének további megtartását és tettekben való megnyilvánítását.

Üdvözlés után a találkozók évjártatok szerint csoportosultak s élükön a tanári kar tagjaival vonultak a templomba, ahol Miklós Géza székesfehérvári lelkész mélyeséges meghatottsággal hirdette a mennyei bölcsesség ígét s emelte úgy a találkozó öregdiákok, mint a templomot zsúfolásig megtöltő hívő közönség lelkét az Úr számolya elé.

Istentisztelet után a találkozókat a temetőbe vezette útjuk. Sorban keresték fel elhunyt tanáraik sírjait s ott kegyeletes szép szavakban emlékezve meg érdemeikről, elhelyezték a sírokon a hála és szeretet virágait. Sebestyén Dávid sírjánál Erhardt Henrik, Kis Ernőnél dr. Tóth Sándor, Szilágyi Józsefnél Er-

hardt Henrik, Gáty Zoltánnál dr. Gáspár László, dr. Antal Gézánál Balogh Imre, Sarudy Györgynél Vámos Géza, Borsos Istvánnál Györy Elemér, Pap Zoltánnál Vargha Kálmán, dr. Kapossy Luciánnál Pölöskey Miklós, K. Tóth Pál sirjánál Herczegh Lajos végül a »Ferenc bácsi«, Tóth Ferenc intézeti altiszt sirjánál dr. Nagy Lajos mondottak megható beszédek. Végül a hősök sírjához vonultak, ahol dr. Csarmasz Ferenc beszélt és helyezte el a találkozókoszorúját.

Délben a konviktuson találkozók és a tanári kar tagjai közös ebéden voltak együtt, amikor is Faragó János főigazgató mondott a hitvesek és anyák iránti meleg szeretettől áthatott pohárköszöntőt.

A találkozók javarésze még a délutánt is városunkban töltötte csak az esti és másnapi vonatokkal utaztak el diák-városunkból. A jelen voltak névsorát, évjáratokként csoportosítva, itt közöljük:

69 éves találkozó: Marton L. Ignác ny. hitoktató, Pápa.

50 éves találkozó: Erhardt Henrik kormányfőtanácsos Krems (Ausztria), Medgyasszay Vince ref. püspök Pápa, Miklós Géza ref. lelkipásztor Székesfehérvár, dr. Preisach Izidor orvos Budapest, Preisach János kereskedő Pápa.

30 éves találkozó: Balogh Imre ref. lelkipásztor Lajoskomárom, Bolla József ref. lelkipásztor Felsőgörzsöny, dr. Csemez Károly min. o. tanácsos és neje Budapest, Fazekas Mihály ref. püspöki titkár és neje Pápa, dr. Gelley Frigyes körorvos Szany, Herczegh Lajos ref. lelkipásztor Balatonhenye, Hodos Dezső tb. főszolgabíró Zalaszentgrót, Kaszás István földbirtokos és neje Felpéc, Kardos Vilmos kereskedő Jászkisér, dr. Kiss István ügyvéd Püspökföld, Konta Károly ref. lelkipásztor Kiskálma, Piri Endre főjegyző Monor, dr. Viczencz Árpád körorvos és neje Pápakovácsi, Varga György dohánygyári igazgató Pápa.

25 éves találkozó: Dr. Bertalan Sándor körjegyző Rábaszécsény, dr. Blum Lajos orvos és neje Rákosliget, dr. Csarmasz Ferenc ügyvéd és neje Pápa, dr. Erdős Mátyás körorvos és neje Zalabér, Györy Elemér ref. lelkipásztor, egyházker. főjegyző Győr, Horváth Sándor ev. lelkész Csabdi, dr. Kalmár Béla állatorvos Pápa, Kálmán Viktor okl. gazda Pápa, dr. Kende Vidor főorvos Pápa, vitéz dr. Kiss Imre dtv., emléklapos százasos Budapest, Kur Géza ref. lelkipásztor és neje Csicsó, Lampérth Sándor banktisztviselő Pápa, Pál Károly tanár és neje Siklós, dr. Pék Lajos járási tiszti orvos Budapest, Stadler Richárd Bukarest, Szabó Sándor Pápa, Szalay Ferenc műszaki tanácsos Budapest, Szuttai (Szutter) Zoltán körjegyző Rábászovát, Tóth Lajos ref. lelkipásztor Szekszárd, Vadász Ede jegyző Marcaltó, Vámos Géza ref. lelkipásztor Balatonfüred, dr. Véghely Imre ügyvéd Pápa, dr. Wächter Pál orvos Tata.

20 éves találkozó: Dr. Angyal Ágoston honvéd főállatorvos Győr, dr. Balla Zoltán államrendőrségi tisztviselő és neje Pápa, dr. Blettler István orvos Celldömölk, Csillag Miklós kereskedő és neje Pápa, Döbrentey Gábor vaskereskedő és cementgyáros és neje Beled, dr. Gáspár László kir. törvényszéki bíró és neje Székesfehérvár, Gózon Aladár gazdatiszt Újmalomsok, Györfly Károly gazdálkodó Felsőgörzsöny, Györy Lajos főjegyző Tapolcafő, dr. Helf János járási állatorvos és neje Sopron, dr. Kis Gábor könyvkereskedő Pápa, dr. Kiss László kir. járásbíró Szeged, Koch Fülöp nagybérlő Györszemere, dr. Kovács Ist-

ván kir. járásbíró Pápa, dr. Körös Emil kir. törvényszéki bíró Győr, dr. László Ferenc állatorvos, egyet. m. tanár Győr, dr. Nagy Lajos állatorvos és neje Fehérvárcsurgó, dr. Sebők Lajos ügyvéd Berhida, dr. Sömjén Iván orvos Budapest, dr. Stein Sándor ügyvéd Pápa, Szabó Dezső főjegyző Bakonyszombathely, Tóth Ferenc Máv. főtiszt és neje Pápa, dr. Tóth Sándor ig. főorvos, egyet. m. tanár Szekszárd, Vörösmarty Zoltán gazdatiszt Mezőcsokonya.

10 éves találkozó: Bárdossy Sándor tanár Sopron, Farkas Pál főjegyző Oroszlány, Ferenczy István földbirtokos Nagylengyel, Hóbe Lajos malomellenőr Devecser, Magassy György adóügyi jegyző Gecsegymart, Medgyasszay Lajos bérlő Irtápuszta, Medgyasszay Zoltán jogszigorló Pápa, Nagy Károly jogszigorló Pápa, Nyolczas Árpád jogszigorló Pápa, dr. Meggyes Tivadar kórházi orvos Budapest, Pölöskey Miklós ev. lelkész Tárnokréti, Varga Kálmán ref. lelkész Lepsény.

VEGYESEK

— **Az erdélyi református egyházkerület** az állásáról lemondott dr. Makkai Sándor püspök helyébe egyhangú választással *Vásárhelyi* János kolozsvári lelkész, egyházkerületi főjegyzőt, a jeles író választotta meg. Erdélyben mindig fokozott jelentősége volt a református püspöki székeknek. A változott viszonyok következtében ez a jelentőség sokszorosan megnövekedett. *Vásárhelyi* Jánosban tetterős, lángoló hitű, a helyzettel teljesen tisztában levő férfiú nyert elhívást a vezéri székbe. Isten adjon neki erőt az anyaszentegyház és a vele szorosán összeforrt magyarság ügyeinek hűséges és eredményes szolgálatára. Utódja a főjegyzői székben, szintén egyhangú megállapodással dr. *Tavaszy* Sándor, a kolozsvári theol. akadémia tanára lesz. Mindkettőjüket szeretettel köszöntjük.

— **Uj egyetemi tanár.** A debreceni Tisza István tudományegyetem tanácsa, a hittudományi kar javaslatára dr. *Makkai* Sándor volt erdélyi ref. püspököt hívta meg a belmissziói tanszékre. Amely fájdalommal veszteség az erdélyi egyházkerületnek, hogy meg kellett válnia a nagyszabású munkásságot kifejtő püspökétől, éppoly nyereség a debreceni egyetemre nézve, hogy az a férfiú fogja az ifjúságot a mai nehéz és válságos időkben a korszerű belmisszió célkitűzéseire és módszereire tanítani, aki mindezeket hosszú éveken át a gyakorlatban is megvalósította és kipróbálta. Ad multos annos!

— **Gyászír.** Részvétellel értesültünk, hogy id. *Varju* József nyug. p. ü. számv. főtanácsos, a tatabányai ref. egyházkerület tanácsbírája, egyházker. képviselő, életének 72. évében, Kömlődön elhunyt. A megboldogult minden egyházi ügynek melegsívű támogatója, pápai főiskolánknak áldozatkész barátja volt. Dr. *Varju* József győri törvényszéki bíró és *Varju* Pál kömlödi földbirtokos édesatyjukat gyászolják. Az igazak emléke áldott!

— **A debreceni egyetem** jövő évi rektora dr. *Tankó* Béla a bölcsélet tanára, okleveles ref. lelkész lett. A hittudományi kar dékánjává dr. Erdős Károlyt, az újszövetségi tudományok tanárát választották meg.

— **Dr. Incze Gábort,** a budapesti ref. egyházkerület júniusi közgyűlése vallásoktatási igazgatóvá választotta. A megválasztott lapunknak is buzgó munkatársa és egyházkerületünk számos gyülekezetében szolgált előadással vagy igehirdetéssel. Új munkakörében kifejtendő tevékenységére Isten gazdag áldását kérjük.

— Az egyházkerületi bíróság július hó 9-én Pápán ülésezik, mely alkalommal a csöglei lelkészválasztás tárgyában beadott fellebbezés kerül tárgyalásra. Az ügy előadója Györy Elemér egyházkerület főjegyző, tanácsbíró.

— A „**Celldömölk és Vidéke**“ református fiókegyházközség július hó 5-ik napján (vasárnap) délelőtti 10 órakor tartja Isten nevében megkezdett templomának alapokmányelhelyezési és csillagfeltételi ünnepélyét a következő sorrendben: I. A templomban: 1. Felálló ének: 7. dics. „Im bėjöttünk nagy örömmel.“ 2. Főének: LXXXIX. zsoltár. 1. vers. „Az Urnak irgalmát örökké éneklek.“ 3. Bibliát olvas és imádkozik: Ólé Sándor lelkész. 4. Közének: 7. dics. 6. v. „Prédikáltasd szent igédet“. 5. Igét hirdet, utóimát és áldást mond: Jakab Áron esperes. 6. Közének: LXXXIX. zsolt. 4. v. „Boldog a nép, mely tenéked örvendez“. 7. Az alapokmány szövegét felolvassa: Ólé Sándor lelkipásztor. 8. Alapokmány elhelyezése és kalapácsütések. II. A templom előtt: 1. CV. zsolt. 1. v. „Adjatok hálát az Istennek“. 2. Beszédet, imádságot és áldást mond: Végh János egyházmegyei főjegyző. 3. Közének: XC. zsoltár 1. v. „Tebenned biztunk eleitől fogva.“ 4. Csillag felhúzása. 5. Himnusz. Déli 1 órakor közebed a Griff-szálloda éttermében.

— **Uj s.-lelkész.** Főt. *Medgyasszay Vince* püspök úr *Fáber Kovács Gyula* okl. lelkész, aki most tért haza négyesztendi hollandiai tanulmányozás után, a nyári hónapokra Balatonkenesére rendelte segédlelkésznek.

— A „**Pápai Hét**“. Az augusztus 30-tól szept. 6-ig tartó „Pápai Hét“ ügye nagy lépéssel haladt előre. A kereskedelmi miniszter érdekelt minisztériusai hozzájárulásával megadta a kiállításra az engedélyt, amely mult szombaton érkezett meg a pápai ipartestületre. Az előkészület most még erősebb tempóban folyik, hogy a „Pápai Hét“ mindenképen méltó legyen Pápa város és környéke ipari- és mezőgazdasági kulturájához. Értesülésünk szerint több országos kongresszust is tartanak ez alkalomból Pápán. Az ünnepi hét művészi részét nagyszabású hangversennyel és népművészeti bemutatóval szándékoznak emlékezetesebbé tenni.

— A **sárospataki ref. theol. akadémia** hallgatói ez évben folytatják a mult nyáron megkezdett munkatáborát és egy hónapig utat építenek.

HIVATALOS RÉSZ

Pályázati hirdetmény.

A pápai ref. főiskola ének- és zenetanára f. évi szept. 1-től dec. 31-ig szabadságoltatván, munkakörét a fenntartó-testület erre az időre óraadóval óhajtja ellátni. Az óraadó tanár kötelességei: A gimnázium alsó osztályaiban az ének elméleti és gyakorlati tanítása heti 2—2 órán, részben a közokt. kormány, részben a ref. Egyetemes Konvent tanterve alapján; valamint az egyházi énekek gyakorlása (17 óra). Továbbá: A főisk. énekkar és főisk. zenekar tanítása és vezetése heti 3—3 órán, a gimn. vegyeskar tanítása heti 2 órán, valamint az önként jelentkező zenetanítványok tanítása a létszámhoz mérten megszabott óraszámokban. Végül a theol. akadémián az egyházi ének heti két órán, s a harmoniumozás heti 4 órán való tanítása.

Javadalmazása havi 60 P és a heti 20 órán felüli órák díjazása, jelenleg havi 7 P 20 fillérrel (az óradíjak összege az elmúlt tanévben havonként mint-

egy 130 P volt). A jelenlegi ének- és zenetanár nyugdíjazása folyamatban van, s remélhetőleg a f. év végére meg is történik. Megfelelő működés esetén az óraadó tanár 1937 január 1-től helyettes tanári átminősítést nyerhet, s h. tanári fizetést kap, valamint a 20 órán felüli órák díját. Pályázhatnak ref. vallású okleveles ének- és zenetanárok. Pályázati határidő 1936 augusztus 1. A kérvényeket a pápai ref. főiskola igazgatótanácsához címezve a főisk. lelkészgondnokhoz Pápára kell beküldeni.

Pápa, 1936 július 2.

Ólé Sándor

főisk. lelkészgondnok.

Dr. Darányi Kálmán

főisk. vil. gondnok.

A **veszprémi ref. egyházmegye elnökségétől.**

168/1936. szám.

M e g h i v ó.

A veszprémi ref. egyházmegye folyó évi rendes közgyűlését és egyéb üléseit a következő sorrendben tartja:

Augusztus 11-én Veszprémben az egyházmegye tanácstermében: D. e. 8 órakor tanügyi bizottsági ülés, melyre Szilassy Sándor egyházmegyei tanügyi elnök úr ezúton hívja meg a bizottság tagjait. D. e. 9 órakor egyházmegyei missziói bizottsági ülés. D. e. 10 órakor egyházmegyei számvevőszéki ülés. D. u. 2 órakor egyházmegyei közgyűlési előértekezlet.

Augusztus 12-én d. e. 8 órakor veszprémi templomunkban egyházmegyei évi rendes közgyűlés, mely istentisztelettel kezdődik. Isten igéjét hirdeti Kántor Gyula.

A közgyűlés főbb tárgyai: Elnöki megnyitó, esperesi, tanügyi, számvevőszéki, missziói jelentések, számadások, segélykérvények, indítványok, egyéb konkrét ügyek a közgyűlésen rendelkezésre bocsátandó részletes tárgysorozat szerint. Minden ügy szabályszerűen felszerelve július 25-ig adandó be az esperesi hivatalba. A segélykérvényeket illetőleg e lap 1932. évi 23. számában megjelent belsősomogyi egyházmegyei közgyűlési meghívóban foglaltak veendőik figyelembe. Közalapi egyszersmindkori segélyért is csak a konventi irodában kapható nyomtatványon lehet folyamodni, másként kiállított kérvényeket tárgyalni nem lehet. (224/1934. sz. ker. jkv.) Elkésve, vagy fölszerezetlenül érkezett ügyek és segélykérvények tárgyalásra nem bocsátatnak.

Augusztus 12-én d. u. 3 órakor az egyházmegye tanácstermében egyházmegyei lelkészi nyugdíjbizottsági ülés.

Augusztus 12-én d. u. 1/2 órakor bírósági ülés.

Augusztus 13-án d. e. 8 órakor a közgyűlés folytatása, ha erre szükség lenne.

Mindezen gyűlésekre az alkotó tagokat tisztelettel meghívjuk.

A Nagytiszteletű Lelkipásztor Urak a jelen meghívót megjelenése után azonnal méltóztassanak igazolható módon közölni egyházközségük területén lakó mindazon tényezőkkel, akiket ez bármely részében és vonatkozásában illet, mert más meghívó kibocsátva nem lesz. (Érdekelték névsora 1935. évi egyházmegyei jkv. 81. oldalán található).

Egyházmegyénk minden tagjára Isten gazdag áldását kérve

Alsóörs—Veszprém, 1936 június 30-án

híveik és testvéreik:

Csajághy Károly

egyházm. gondnok.

Szücs József

esperes.

A veszprémi ref. egyházmegye esperesétől.

624/1936. szám.

Felhívás.

A missziói jelentő ivenk egyik példányát a Nagytiszteletű Lelkipásztor Urak pontosan kitöltve hozzám legkésőbb folyó hó 10-ig okvetlen méltóztassanak beküldeni.

Alsóörs, 1936 július 1-én.

Szücs József
esperes.

A belsesomogyi egyházmegye elnökségétől.

1322/1936. szám.

Közgyűlési meghívó.

A belsesomogyi ref. egyházmegye f. évi rendes közgyűlését ezennel egybehívjuk Csurgóra, a gimnázium dísztermébe, 1936 szeptember hó 8. napjára (kedd). A közgyűlés reggel 1/2 10 órakor kezdődik, a gyűlési teremben tartandó ének, ima s bibliaolvasással.

A közgyűlést megelőzőleg lesz az új internátus ünnepélyes felavatása, reggel 8 órai kezdettel, a helyszínen.

A közgyűlés főbb tárgyai: Gondnoki megnyitó, esperesi jelentés, szavazatbontóbizottság jelentése az egyhm. vil. t. birói, ügyészi, lelkészi, jegyzői tisztségek betöltéséről, választások bejelentése, reálgimn. ügyek, tanügyi, missziói, segélyosztó-biz. jelentések, egyházak, egyesek ügyei, kihirdetendő felsőbb egyh. határozatok, stb. Részletes tárgysorozat a közgyűlés előtt fog bemutatattani.

Közgyűlés napján d. u. 2 órakor egyhalmegyei bírósági teljes ülés lesz, melyre a bíróság t. tagjai ezúton is meghivatnak.

Közgyűlést megelőző napon, szept. 7-én a köv. bizottsági s előkészítő ülések lesznek:

a) D. e. 8 órakor belmissziói bizottság ülése;

b) d. e. 10 órakor tanügyi biz. ülés;

c) d. u. 1/2 6 órakor az egyházmegyei lelkész-értekezlet ülése.

Az ig. tanács, segélyosztó-bizottság, tanítóegyesület ülések stb. idejét az illető elnök urak külön (tudatják).

Közgyűlés elé terjesztendő ügyek, beadványok, segélykérvények kellően felszerelve aug. hó 15-ig bezárólag terjesztendők az esperesi niv.-hoz. Később érkező ügyek a következő közgyűlésre halasztatnak.

A segélykérvényeket illetően a következőkre hívom fel a figyelmet: kérvényezni lehet:

a) Baldácsy-segélyért, kicsiny, szegény, pusztuló egyházaknak, egyházmegyei közgyűléshez címezve.

b) Közalpai egyszersmindenkori segélyért, orsz. ref. közalpai-végrehajtó bizottsághoz címezve, épületeikben önhibájukon kívül tetemes, önerejükkel helyre nem hozható elemi kárt szenvedett, továbbá igen rászorult, templomot, vagy iskolát épített, esetleg ilyen építésből származó tetemes adóssággal küzdő egyházaknak. Közalpai segélyért csak a konvent által előírt úrlapon lehet folyamodni, illet megkeresésre az esperesi hivatal küld. Megjegyeztetik, hogy a közalpai-végrehajtó-bizottság érdemi elbírálás nélkül mellőzi azoknak az egyh. községeknek kérelmét, amelyek az utolsó 3 évben közalpai egyszersmindenkori segélyben részesültek, amelyek tökesegélyt kaptak s amelyeknek közalpai hátralékuk van. A segélykérvények mikénti felszerelésére nézve lásd az 1928. évi egyh. gyk. jkvének 108. sz. szab. rendeletét.

Azon tanítók, akik esküt még nem tettek, annak letétele végett a közgyűlésen jelenjenek meg.

Ezen meghívó, amelyen kívül más nem bocsátatik ki, a tanító urakkal is közlendő.

Amidőn közgyűlésünkre az összes alkotó tagokat ezennel meghívjuk s megjelenésüket kérjük, Isten áldó kegyelmét kérve mindnyájukra, kiváló tisztelettel vagyunk

Kutas—Erdősokonya, 1936 július 1.

Huszár Aladár

egyházm. gondnok.

Halka Sándor

esperes.

1323/1936. szám.

Felhívás.

Akik bárminő egyh. munkálattal hátralékban vannak, a legrövidebb idő alatt küldjék be az esperesi hivatalhoz, hogy a terhükre eszközendő bizottsággküldést, birságolást elkerüljék.

A missziói jelentések mielőbb, de legkésőbb jul. 15-ig beküldendők az esperesi hivatalhoz (csak az egyik példány).

Az egyh. látogatási jkveket, egyh. adattárakat kérem mielőbb beküldeni, ahonnet még nem küldettek be. Erdősokonya, 1936 július 1.

Halka Sándor

esperes.

Meghívó.

A szigetvárvidéki ref. lelkészi kör tagjait f. évi július hó 7-én (kedd) d. e. 9 órakor kezdődő értekezletre Szigetvárra szeretettel meghívom.

Tárgyak: 1. Áhitat. 2. A lelkészi betegbiztosítás kérdése. 3. Az új lelkészi nyugdíjtörvény életbeléptetése. 4. Egyházmegyei lelkészértekezlet Alapszabálytervezete. (Előadók: Ambrus György, Munkácsy Lajos, Gergely Gyöző). 5. Indítványok.

Atyafiságos szeretettel:

Szabó Béla

lelkészkeri elnök.

Ete református egyháza kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Ha a kántori állásra a helybeli osztálytanítót választják meg, az osztálytanítói állás kerül pályázat alá. Határidő a pályázat megjelenésétől számított két hét. Javadalom a kántori állásnál: 1. kétszobás, kétkonyhás lakás, kamarával, pincével, gazdasági épületekkel, kerttel. 2. Húsz magyar hold szántóföld, melynek adóját az egyház fizeti. 3. Hat q búza. 4. 1.96 q rozs. 5. Három öl, azaz kilenc erdei méter tűzifa. 6. Stóla. Értékegység: 34. A fobb kézpénz; részben az egyháztól, részben az államtól. Kötelessége: az egyház által kijelölt osztályok vezetése, kántori s az egyházi törvényekben előírt egyéb teendők végzése, belmissziói munkákban közreműködés, szükség esetén lelkész helyettesítése. A II. számú tanítói állás javadalma: 1. Három erdei méter fa 3 értékegységben. 2. 70%-os helyi hozzájárulás. 3. Államsegély. Kötelessége: Az egyház által kijelölt osztályok tanítása, leventeoktatás, kántor helyettesítése, mindennemű egyházi munkákban segédkezés. Pályázati kérvények kellően felszerelve, visszaküldési bélyeggel állva az esperesi hivatalhoz: Szomód. Komárom m. küldendők. B listások előnyben. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. *Deák József* ref. lelkész.

DUNÁNTÚLI PROTESTÁNS LAP

A DUNÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

FŐSZERKESZTŐ: MEDGYASSZAY VINCE PÜSPÖK

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. PONGRÁCZ JÓZSEF THEOL. TANÁR PÁPA, FŐISKOLA, AKIHEZ A LAPOT ÉRDEKLŐ MINDEN KÖZLEMÉNY KÜLDENDŐ

FŐMUNKATÁRS ÉS A KIADÓHIVATAL VEZETŐJE: DR. TÓTH LAJOS THEOL. TANÁR PÁPA, FŐISKOLA, AKIHEZ A REKLAMÁCIÓK INTÉZENDŐK

Üdvözlő beszéd.

Nagyságos Igazgató Ur!

Szeretve Tisztelt Kedves Tanár Urak!

Mélységes meghatottsággal állunk meg ez ünneplés pillanatban mi, Isten kegyelméből 69, 50, 30, 25, 20 és 10 évvel ezelőtt érettségit tett öreg diákok ez ősi főiskola kitartó munkával és hívő imádsággal megszentelt falai között, hogy megjelenésünkkel, tisztelgésünkkel lerójjuk a köszönet, a hála és szeretet adóját. Szívünkben kedves, drága emlékek sokasága zsong, lelkünkre ráborul valami csudás meleg érzés, arcunkról forró könnyecsek peregnek alá, s úgy érezzük magunkat, mint a gyermekek, akik hosszú távollét után kicsorduló örömmel és könnyező boldogsággal térnek vissza az édesanyához. Bizonyoságot teszünk róla, hogy csakugyan nevelő, tápláló, jóságos, áldott édesanyánk volt ez az ősi kollégium! Bohó ifjui szívünk boldog elbizakodottságában akkor talán nem éreztük ezt. De amint kikerültünk az életbe és pedig Isten kifürkészhetetlen akarata folytán anyai könnyel, anyai megpróbáltatással és küzdelemmel teljes életbe, — azok a drága kincsek, amiket itt nyertünk, de amiknek értékét akkor még nem ismertük, egymás után kezdtek kifényesedni lelkünkön. Mélységes hála-élmény emlékeztünk meg arról, hogy itt, ennek az intézetnek tiszta levegőjében szívta magába lelkünk a hitet, mely nehéz idők kemény ökölcsapásai között mindig megtalálta a felfelé, az Istenhez vezető utat. Itt ismertük meg a hűséges kötelességteljesítést, mely megszenteli a munkát, itt izott át szívünkön lángoló lelkű és melegszívű tanáraink szavain keresztül a törhetetlen hazaszeretet, mely életet sem sajnált áldozni a világháború vérzivatarjai között s mely a reánk zúdult vörös áradatban nem engedte, hogy hűtlenül, becsületlenül megtagadjuk ezer éves, most széttépett, szegény, édes magyar hazánkat. A becsület, kitartás, hűség, igazságszeretet, egyenesség és még ki tudná mind elszámolni — óh ezek a drága kincsek, ezek a lelki erők itt lettek tulajdonunkká. Azért valljuk magunkat büszkén és boldogan mindenkor és mindenki előtt pápai diáknak, mert ennek az ősi kollégiumnak tiszta levegője, minden szélsőségtől mentes nemes szelleme nagy erényeknek és nagy lelki erőknek forrása volt s ma is az számunkra! Legyen áldott azoknak a kedves tanárainknak emlékezte, akik már elköltöztek a minden élőknek útján! Legyenek áldottak még élő kedves tanáraink, akiknek kezét megszorítani, jóságos tekintetét magunkon érezni olyan kimondhatatlanul jólesik most minékünk! Legyen áldott ez a főiskola, éljen, virágozzon századokról-századokra, s neveljen továbbra is ennek a szegény magyar hazának becsületos, hűséges, munkás, s a lélek drága kincseivel ékeskedő gyermekeket! Mi pedig, amikor most mélységes meg-

hatottsággal lerójjuk a hála, köszönet és szeretet adóját, — mikor most szívünkben ott zsong kedves drága emlékek sokasága, mikor most lelkünkre valami csudás meleg érzés borul reá, — arcunkról forró könnyecsek peregnek alá, s úgy érezzük magunkat, mint a gyermekek, akik hosszú távollét után kicsorduló örömmel és könnyező boldogsággal visszatértek az édesanyához, — mi ez ünneplés pillanatban szent fogadást teszünk, hogy ehhez az ősi kollégiumhoz, ennek tiszta levegőjéhez, nemes szelleméhez hűvek leszünk szívünk utolsó dobbanásig!

Fazekas Mihály
ref. püspöki titkár.

Az Ószövetség értékelése.

Maga az Újszövetség is, mint Jézus koronatanúját idézi az Ószövetséget. Lehet-e hát valaki hű az Újhoz, ha tagadja az Ót? Krisztus a kétfelé sántálókát és félmegoldást keresőket inti, amidőn így szól: »Ha Mózesnek hinnétek, nekem is hinnétek; mert én rólam írt ő. Ha pedig az ő írásainak nem hisztek, mi módon hisztek az én beszédeimnek?« (Ján. 5, 46. skv.)

Dehát az Ó- és Újszövetség között nincs különbség? Hát el akarjuk tusolni azokat a különbségeket, amelyeket a történelmi kutatás oly világosan kimutat? Távol legyen! De igenis hangsúlyozzuk, hogy *nem a különbség, hanem az egység a fontos*. Ha különbségről van szó, az csak a lényegi egység határain belül keresendő és csak *relatív* különbséget jelent. Ezért legyünk nagyon óvatosak a két szövetség megkülönböztetésére vonatkozó formulák használatánál. Most csak két ilyen gyakran emlegetett formulára hivatkozom: Az egyik szerint az Ószövetség a törvény, az Új meg evangélium. Ennek azért nagyon relatív az érvénye, mert az Ószövetségben is van evangélium és az Újszövetségben is van törvény. A Heidelbergi Káté tanítása nagyon tanulságos, amidőn erre a kérdésre: Kicsoda a közbenjáró, azt a feleletet adja, a mi Urunk Jézus Krisztus, s így kérdez tovább: Honnan tudod ezt? A felelet szerint: A szent evangéliumból, melyet Isten elsőben az Édenkertben jelentett ki, majd a pátriárkák és próféták által hirdetett, az áldozatok és a törvény más szertartásai által kiabrázolt, végre pedig az ő egyetlen egy Fia által beteljesített. (18, 19. kérdés.) Tehát Káténk az evangéliumot az édenkerti ígértől, vagyis az Ószövetség legelőjéről kezdve számítja.

A másik megkülönböztető formula szerint az Ószövetség jövendölés, az Új pedig beteljesedés. Ez is csak relatív érvényű. Jó megjegyeznünk ezzel kapcsolatban, hogy az Újszövetség így végződik: »Jövel Uram Jézus!« vagyis mi is az ádvent népe vagyunk, mint az ószövetségi nép. Mi is hitben járunk és nem

látásban és várjuk a színről-szinre látást, a »teljes váltság« nagy napját. Ha csakugyan él bennünk ez a váradalom és ez a reménység, akkor értjük meg csak az Őszövetség aktualitását és azt, hogy reánk nézve, amíg testben járunk, nem is lehet az Őszövetség, ez az ádventi könyv soha túlhaladott érvényű.

(Vége köv.)

Török István.

Lelkészerkezetlet Komáromban.

A tatai ref. egyházmegye lelkészei június 24-én Komáromban gyülekeztek össze, hogy az évi rendes értekezleti ülésüket megtartsák és azon megvitassák egyházi életünknek és a lelkeszi karnak égető kérdéseit.

Az értekezletet istentisztelet előzte meg a gyülekezet szép templomában, ahol Márkus Jenő tatai hitoktató lelkész, theol. m. tanár hirdette az igét. Az istentiszteleten a gyülekezet tagjai is megjelentek szép számmal és együtt épültünk a komoly és aktuális gondolatokban bővelkedő igék által.

A gyülekezet tágas tanácstermében gyülekeztek a lelkipásztorok, hogy a jelen kilátástalan helyzetben egymás között tárgyalják meg a jobb jövő felé vezető módokat. Közéneken után Györy Elemér elnök felolvasta Máté ev. XXVI. r. 14—30. verseit és imádkozott. Majd következett tervszerűen felvett megnyitóját, mely egyszersmind a lelkeszi továbbképzést is hivatva van szolgálni. Ez évben a »Lelkipásztorok egymás között« téma volt soron. Előre jelezte, hogy elnézést kér, ha kissé szigorú lesz megállapításaiban és a gyógyító módok ajánlásában. Mesteri vonásokkal rajzolta meg a mának képét, melyről megállapította, hogy semmiképen sem hizelgő a lelkipásztorok szempontjából. A lelkipásztori munkát éppen ezért nem is értékeli a világban érdeme szerint. Az örök harc Krisztus és a világ között ma is lankadatlan erővel dúl. Az órállóknak ébernek kell ügyelniük és nagyon fontos, hogy nekünk magunknak kell épülnünk első sorban, hogy erős lelki fegyverzetben vehessük fel a harcot. Az építés szót Pál apostol értelmezése szerint kívánja használni. Épülnünk lehet egymás hite által, de csak úgy, ha egymásban nem a versenytársat, hanem az egy eszményért égő, Krisztusnak alázatosan szolgáló testvért látjuk. Bizalmas körünkben is vigyázzunk arra, hogy Krisztus mindig velünk van, ezért társalgásunk hivatásunknak megfelelő, komoly beszélgetés legyen. Szolgálatunk kezdődjék azzal, hogy egész lélekkel szenteljük magunkat Krisztus szolgálatára. Legyünk először magunk az ige hallgatói és csak azután beszéljünk másoknak. Ne legyünk szeretetlenek egymás iránt. Ne csak az esetleges hibákat keressük másokban, hanem értékeli a jót is. Új teremtesekké kell válnunk, mert különben vetélytársakká leszünk. Érezzük a felelősséget egymás munkájával szemben. 32 gyertyaszál van egyházmegyénkben, de a fontos az, hogy mind égjen. Szeretettel építse egyik a másikat! Épülhetünk hiveink által is. Éppen ezért keressük a velük való állandó összeköttetést. A lelkész ne álljon a gyülekezet felett, hanem evangelizáló munkájával legyen szolgálója a gyülekezetnek. Imádkozzunk azokért, akik munkánk homlokterében állnak. A lelkipásztor mögött legyen a gyülekezet imádsága. Gyakorlati tanácsokat is ad arra, hogy a lelkipásztor látogassa meg szülőfalujának lelkipásztorát, mert ez is igen jó hatással van a lelkipásztor munkájára. Beszédét Nyíró könyvében levő megrázó beszélgetéssel fejezi be, ami két lelkipásztor között játszódik le. Az egyik, a jó-

módu gyülekezetben, a másik a szórványban szolgáló lelkipásztor. Mély hatást váltott mindnyájunk lelkéből, amikor megéreztek az egymásért égő szívek dobogását és a két szívnek Isten ügyéért való alázatos felajánlását.

Melegen üdvözölte az előadásra megjelent dr. Török István pápai theol. akad. tanárt és az üdvöző leveleket olvasta fel, közöttük püspök urunk köszönő sorait a mult évi üdvözlésért, továbbá egyházmegyénk gondnokának és tanácsbíráinak meleg sorait és az ülést megnyitotta.

Sári Imre egyháza nevében üdvözölte az értekezletet. Örömet fejezte ki afölött, hogy ott ülésezünk és Isten gazdag áldását kérte az értekezlet munkásságára.

Az elnöki megnyitóhoz sok komoly hozzászólás történt. Minden egyetértettünk abban, hogy a ma lelkipásztorának alázatosnak, ébernek, hűségeseznek és mindenek felett Isten ügyéért, hitvallónak is kell lennie!

Barsi Lajos bokodi lelkipásztor a 400 éves Intitutióról tartott mélyen szántó előadást. Nagy hozzáértéssel ragadta ki azokat az értékeket, melyek nemcsak Kálvinnak és a kálvini irány követőinek, hanem minden kor igaz keresztyénjének is drága utmutatói az élet nehéz utvesztőiben. Az volt végső következtése, hogy mindenki olvassa Kálvin nagy művét, mert ezzel ünnepli legméltóbban a négyszázados évfordulót. Az értekezlet köszönetét nyilvánította az értékes és eszméletető előadásért.

Nagy várakozás közepette kezdette meg dr. Török István előadását Barthról, mint igehirdetőről. Vázolta pályáját és életének fontos állomásait. Működésének megértéséhez szükségesnek tartotta megrajzolni a világnézetek harcát, melyek az ifjú Barthra és pályatársaira nagy hatással volt. A szociális kérdések előterbe nyomulása új irányt szabott a fiatalok életében. A lelkész és tanár Barth lelki életének kiemelkedő állomásait vonultatta elének. Feltüntette az új német állam kialakulása körüli küzdelmeit és kiutasítását Németországból. Előadásában különösen kidomborította igehirdetését, mely a mult évszázad igehirdetésével ellentétben az ígéhez, mint örök életető forráshoz való visszatérést jelent. Szemelvényeket olvasott fel prédikációiból, amelyek homiliák és Istent szólaltatják meg, parancsait adják a hallgatók lelki épülésére. Előadásában arra a tényre mutatott rá, hogy a ma igehirdetőjének nem szabad szem elől tévesztetni a megváltozott viszonyokat. A hallgatóság sok tekintetben különbözik a mult idők nyugodtabb körülmények közt élő emberétől. Nem szellemes elmefuttatásokat, élményeket, történelmet vár ige helyett, hanem Isten beszédét akarja általunk, mint bizonyágtevők által hallani. Mindnyájan érezzük, hogy a tudós előadó megállapításai közelebb viszik a ma csak szokásból, vagy kényenből való templomlátogatókat ahhoz az eszményi célhoz, amikor szomjuhozó lélekkel töltik meg a hivek az Úr tornácát és alázatosan hallgatják »amit a Lélek mond a gyülekezetnek«.

Az előadó nagyon gyakorlatias és a lelkészek működését olyan közelről érintő előadását hálás köszönettel vette az értekezlet. Úgy látjuk, hogy helyes nyomon jár egyházunk, ha az örökös panasz helyett, az újjáépítés útjára lép. Hitvalló igehirdetők, imádkozó hivek tudnak csak egy szebb jövőt — Isten segítségével — teremteni. Barth, Brunner és a többiek erre az útra világítanak rá tanításukkal és életükkel. Kövessük példájukat, akkor megújul magyar Sionunk!

Várady Lajos és Süvegh István előadásukban a stóla-ügy helyes megoldására világítottak rá. A mai rendszert mindketten idejemultnak mondták és úgy tartják helyesen megoldhatónak a kérdést, ha a gyülekezetek költségvetésük keretében gondoskodnak a stóla-váltásról. Javaslatukat az értekezlet egyhanguan magáévá tette.

Besse Lajos értékes előadást tartott az »Egymás terhét hordozzátok« bibliai elvből kiindulva az egyetemes közpénztár felállításának szükségességéről. Nagyon találon fejezte ki azt a vizsás állapotot, hogy egyik gyülekezet összerokad a terhek alatt, a másik pedig még a minimális terheket sem rakja hivei vállaira. Az idő gyorsan halad afelé, amikor ennek az előadásnak követelményei élénk szegeződnek!

Baráth József az esperesi látogatás reformjáról emlékezett meg. Ebben a bonyolult kérdésben nehéz a helyes utat eltalálni, mert a mai missziói munkák kötelező végzésekor az esperesnek úgys alkalma van minden nevezetes esemény alkalmával bekapcsolódni a gyülekezet életébe.

Tóth Sándor és Sári Imre lelkipásztorok előadása nyomán értekezletünk felír a fokozatos hatóságok útján a konvnethez, hogy az új nyugdíjtörvényt mielőbb léptesse életbe. Tudjuk, hogy nehéz a lelkipásztorok és gyülekezetek helyzete, de özvegyeink és árváink és nyugdíjas lelkipásztoraink siralmas helyzetét csak így gondoljuk megoldhatónak. Egyhangúan az a kívánság merült fel, hogy az évi járulékokat — tartalékolás helyett — a felmerült szükség kielégítésére volna helyes fordítani.

Tapsonyi Sándor ismertetése nyomán szükségesnek tartja az értekezlet a lelkipásztorok halálesetére szóló együttes biztosítását. A 'betegségélyezésnek országos megszervezését kivihetetlennek tartja. Az országos szeretetszövetségi díjak szedését az 1936. évre próbaképpen a gyülekezetek által szedeti be, de ahol a vezetők célravezetőbbnek tartják, a diakonus által való szedést is helyesnek tartja. A fontos az, hogy minden gyülekezet érezze a felelősséget ezzel a szükség által teremtett új intézményünkkel szemben.

Az elmúlt évben kítűzött pályatételek közül a tudományos tételre egy munka érkezett, mely 20 pengő rész jutalmat kapott. Szerzője *Csizmadia* Dániel neszmélyi lelkipásztor. A beérkezett két prédikáció között a jutalmat megosztva 10—10 pengőt nyertek: *Tóth Sándor* császári és *Csizmadia* Dániel neszmélyi lelkipásztorok.

A pénztáros betegsége miatt a zárszámadás és költségvetés tárgyalása a jövő évre maradt. Buzgón imádkoztunk a nehéz betegségben szenvedő *Gál* Endre testvérünk mielőbbi felgyógyulásáért.

A jövő évi pályatétel: 1. Kálvin mint igehirdető. Jutalma 50 P. 2. Tanévzáró egyházi beszéd. Jutalma 20 P. Beadási határidő: 1937 május 1.

A hosszú tárgysorozatot a késő délutáni órákban tárgyaltuk le. Éreztük, hogy Isten kegyelme velünk volt. Bucsuzóul az elnök buzgó imádságban kért áldást Istentől a pásztorokra és nyájukra.

Adja az Úr, hogy ennek a napnak alázatos szolgálata vigyen mindnyájunkat közelebb Krisztushoz és Általa az Ő mennyei Atyjához!

Nagyigmánd.

Tapsonyi Sándor
értekezleti jegyző.

VEGYESEK

— **A fonyódi protestáns templom felszentelése** július 12-én lesz. A felszentelésnél közreműködik Medgyasszay Vince dunántúli református és Kapi Béla dunántúli ág. h. ev. püspök.

— **Egyházkerületi bíróságunk** időszaki tanácsa július 9-én Pápán ülésezett Medgyasszay Vince püspök és dr. Balogh Jenő egyházkerületi főgondnok urak elnökelete alatt. A bíróság Győry Elemér egyházkerületi tanácsbíró, egyházkerületi főjegyző előadásában egyhangúlag végérvényesen megerősítette *Parragh* Árpád székesfehérvári hitoktatónak csöglei lelkipásztorra történt megválasztását.

— **Gyászhir.** Részvétellel értesültünk, hogy Bende Gyula nyug. lelkész, volt tihanyi lelkipásztor életének 55., házasságának 27. évében július 3-án Tihanyban elhunyt. Temetése f. hó 5-én volt Tihanyban. A temetési szertartást Vámos Géza egyházmegyei jegyző, balatonfüredi- és Vámos Gábor tihanyi lelkipásztor végezte. Az elhunytat özvegye: szül. Patkó Jolán, fiai: Gyula és Elemér, valamint kiterjedt rokonság gyászolja. Az Úr vigasztalja meg hátramaradt szeretteit.

— **Előléptetések.** A júliusi előléptetések alkalmával egyházkerületünkben a következő tanítók léptek elő a VII. fizetési osztályba: Árvay Gábor Adorjánháza, Császár Ede Pápa, Kovács Miklós Nyárad, Mészáros Ilona Császár, Sass János Balatonfőkajár, Ulakcsay Antal Alsók.

— **Tíz éves találkozó a nőnevelő-intézetben.** Július 5-én a tíz év előtt oklevelet nyert tanítónők látogatták meg tanuló éveik kedves színhelyét és meleg szeretettel emlékeztek meg az intézetben töltött időről. Az akkori kis számú osztály összes tagjai megjelentek, csupán Bóna Karolin hiányzott, aki levélben mentette ki távollétét. Eljöttek: Gaál Mária, Pethő Antalné, Gaál Olga férjével és két kis gyermekével, dr. Hencze Béláné, Horváth Sári férjével, Kovács Emma, Bujáky Miklósné Németh Piroska, Böhm Miklósné Pollák Ilona férjével, dr. Szilvássy Gézané Neupor Katalin férjével, Singer Rózsa, Steiner Cecília, Ugró Ottilia és Bordács Sándorné Vörösmarty Etelka férjével és két kis gyermekével. Dél előtt Kutassy Mária igazgatónő társaságában istenitiszteleten voltak, majd az intézet kertjében újult fel sok kedves régi emlék. Délben társas ebéd volt, délután pedig volt tanáraikat látogatták meg. Kegyeletes hálájukról tesz tanúságot az az elhatározás, hogy volt osztályfőnökük, néhai Vozáry Erzsébet arcképét megfestetik az intézet számára. Boldog nap kedves emlékével, szívükben a viszontlátás reményében váltak el egymástól a volt osztálytársak.

— **Lapunk felelős szerkesztője** külföldi útjáról haza érkezett és a lap szerkesztését átvette. A lap szellemi részét illető levelek ezután ismét az ő nevére küldendők.

HIVATALOS RÉSZ

K é r e l e m .

A püspöki hivatal felkéri a Nagytiszteletű Lelkipásztor Urakat, hogy július hó 15-től augusztus hó 15-ig ne fájradjanak be személyesen a püspöki hivatalba, hanem megkereséseiket írásban küldjék be elintézés végett.

A belsősomogyi egyházmegye tanügyi elnökétől.

102/1936. szám.

Körlevél.

Mínt hogy az egyetemes konvent 1934. évi 221. sz. határozata a mindennapos iskola óratervét heti 31, illetve 32 órában állapította meg (I. jegyzőkönyv 354. lap), s ez a beosztás akadályozza a továbbképző (ismétlő) iskolai oktatásnak a téli félévben heti 7 óra alatt végzését, addig is, míg felettes hatóságaink ez ügyben intézkedhetnek, az elemi iskolai oktatás alapvető fontossága, főként pedig ennek keretében a valóságos oktatás kivánatos sikere érdekében több oldalról jött megkeresésre felhívom egyházmegyénk tanítóit, hogy mindennapos iskoláinknál a 32 órás tanítási munka keresztlvítele mellett a továbbképző (ismétlő) iskola elkészítendő óratervét úgy a nyári, mint a téli félévre heti 4 órai oktatási idővel állítsák össze és a továbbképzői tananyagbeosztást is eszerint készítsék el.

Kovács Pál tanító »Kis magyarok álma« címen irredenta gyermekszínművet írt. A hatásos kis szindarab előadási joggal együtt 50 fillérért kapható szerzőnél (Szilvásszentmárton, Somogy vármegye, u. p. Szenna). Ajánlom tanítótestvéreink figyelmébe.

Kérem e körlevelet a tanítókkal feltétlenül közölni.

Hedrehely, 1936 július 6.

Szabó Bálint

ehm.-i tanügyi elnök.

Kastélyosdombó református egyháza orgonista-kántortanítói állására pályázatot hirdet. Javadalom: 1. Háromszobás lakás természetben, gazdasági épülettel, belsőséggel. 2. Három magyar hold szántóföld. 3. Egy magyar hold rétkaszáló. 4. Konyhakert és fél hold belső kaszáló. 5. Két negyed telek után erdő és legelő illetőségi jog. 6. Erdő illeték után járó munkálátokat a tanító fizeti. 7. Husz métermázsas búza. 8. Tíz métermázsas csöves tengeri. 9. Három öl (12 méter) tűzifa. 10. A tanítói földek után az állami és egyenértéki adót az egyház fizeti. 11. Stóla. Értékegység: 34. Megfelelő államsegély. Kötelessége: Valamennyi mindennapi és ismétlő tanköteles oktatása, orgonista, kántori, s az egyházi törvényekben előírt egyéb teendő végzése, belmissziói munkákban közreműködés, főünnepek második napján és minden harmadik vasárnap templomi szószéki szolgálat elvégzése. Szükség esetén lelkész helyettesítése. A fenti három szobán kívül van még egy kis szoba, mely fenntartva egyházi gyűlésekre. A megválasztott kötelezett tagja az egyházmegyei Tanítói Egyesületnek. Kántori próba 1936 augusztus 9-én délelőtt a választó gyülekezetben, önköltségen. Más időben megjelenés és a kántoriakon kívül egyéb funkció végzése választást megsemmisítő ok. Nyugdíjasok és legalább egy évet szolgált kiségitő tanerők előnyben részesülnek. Pályázati kérvények a 69.870—1933. VI. főoszt VKM rendeletben megállapított, családi állapotot és egyéb előírt adatokat is feltüntető okmányokkal felszerelve, kellő visszaküldési bélyeggel ellátva Szabó Bálint lelkipásztor, egyházmegyei tanügyi elnökhöz küldendők Hedrehely. (Somogy vármegye), augusztus 6-ig. Az állás azonnal elfoglalandó.

A **kisbajomi** református kántortanítói állásra pályázatot hirdetünk.

Javadalom: Lakás, melléképületek, kert, belsőség, 12,5 k. hold föld, 30 p. mérő rozs. Ugyannyi csöves tengeri. Tűzifa bíróságilag 12 köbméter kemény hasábfában megállapítva. Késszép 22 frt. és 81.60

pengő munkaváltság. Stóla. Értékegység 50. Megfelelő államsegély.

Kötelessége: valamennyi tanköteles oktatása. Kántori s egyéb előírt teendő. Belmissziói munkákban segédkezés. Szükség esetén lelkipásztor helyettesítése. A megválasztott kötelezett tagja az egyházmegyei tanítóegyesületnek.

Kántori próba augusztus 2-án délelőtt 11 órakor a választó gyülekezetben önköltségen. Más időben megjelenés és a kántorin kívül egyéb funkció végzése választást megsemmisítő ok.

Pályázati kérvények születési, tanítói, kántori, szolgálati, állampolgári, kommunmentes, házasságkötési bizonyítványokkal és kellő visszaküldési bélyeggel ellátva Szabó Bálint lelkipásztor egyházmegyei tanügyi elnökhöz küldendők Hedrehely, Somogy vármegye, augusztus 5-ig.

Az állás azonnal elfoglalandó.

Nyugdíjasok és legalább egy évet szolgált kiségitő tanerők előnyben részesülnek.

Presbitérium.

Pályázat

a rédei orgonista kántortanítói állásra.

A rédei ref. egyház előjárósága pályázatot hirdet, a halálozás folytán megüresedett kántortanítói állásra. Fizetés: Két szobás lakás, kert, föld, tűzifa, terményekből álló helyi javadalom 36 értékegység és 30 aranykoronára értékelve, hozzá megfelelő államsegély. Kötelesség: presb. által reábizott osztályok tanítása, kántori szolgálat orgonálással, énekkarvezetés, belmissziói munkában segédkezés egyh. törvény szerint. Pályázati határidő: augusztus 1. Próba-éneklés idejéről pályázók értesítetnek. Vá'aszt' snál 69.030/934. VI. sz. VKM. rendelet követelményei szolgálnak irányadásul. Szabályszerűen felszerelt pályázati kérvények visszaküldésre felbélyegzett válaszborítékkal: Ref. esperesi hivatal Nagypirit, u. p. Boba küldendők. Állás szept. 1-én foglalandó el.

Pályázat.

A **táci** református egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet a megüresedett orgonista kántortanítói állás végleges betöltésére. Határidő folyó évi augusztus hó 6-ika. Az állás betöltése a VKM.6.9.030—1934. VI. rendelet és az egyházhatóság harmas jelölése alapján történik. Javadalom helyi értékegysége: 55. Lakás és államsegély, az államsegélyért az egyház nem felel. Kötelességek a reá bizott osztályok, ismétlősök tanítása, leventeoktatás, egyesületek, énekkar vezetése, belmisszió, lelkész helyettesítése, illetve az ET. rendelkezése. Próbaéneklés idejét három jelttel közöljük. Az a pályázó, aki a választás előtt a községben megjelenik, vagy akinek érdekében bárki bármi módon közbenjár, korteskedik, az a jelölésből kizáratik. Utazási költségmegtérítés nincs.

Az állás szeptember hó 1-én elfoglalandó.

A kellően felszerelt pályázatok (a VKM. 69.870—1933. VI. rendelet szerint, valamint a pályázó mellékelni tartozik családi értesítőt, tisztiorvosi bizonyítványt és igazolandó, hogy katonai kötelezettségének eleget tett, felbélyegzett válaszborítékkal Ref. Lelkészi Hivatal Tác, Fejér vármegye küldendők.

Tác, 1936 július 6-án.

Tánczos Béla
ref. lelkipásztor,
iskolaszéki elnök.

DUNÁNTÚLI PROTESTÁNS LAP

A DUNÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

FŐSZERKESZTŐ: MEDGYASSZAY VINCE PÜSPÖK

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. PONGRÁCZ JÓZSEF THEOL. TANÁR PÁPA, FŐISKOLA, AKIHEZ A LAPOT ÉRDEKLŐ MINDEN KÖZLEMÉNY KÜLDENDŐ

FŐMUNKATÁRS ÉS A KIADÓHIVATAL VEZETŐJE: DR. TÓTH LAJOS THEOL. TANÁR PÁPA, FŐISKOLA, AKIHEZ A REKLAMÁCIÓK INTÉZENDŐK

Az Ószövetség értékelése.

Az Ó- és Újszövetség között tehát nem lényegi különbség van, hanem csak a végrehajtás tekintetében különbözik a kettő. Ezt pedig úgy értsük, hogy nem a kijelentés fejlődik a két szövetségben — az itt is, ott is ugyanaz —, hanem csak az embernek a kijelentésre való ránevelése ér el egyre magasabb fokot. Isten ugyanis a kijelentés által neveli a kijelentés befogadására az embert, és ez a nevelés az elején természetesen más eszközöket használ, mint a végén. Csak az a kérdés, vajjon mi már Isten nevelőiskolájában csakugyan annyira előrehaladtunk-e, hogy fölényesen elvethetjük magunktól a kezdeteket? Ha fölényeskedünk és el akarjuk vetni a kezdeteket, épp az a jele annak, hogy még a kezdeteknél sem tartunk!

De hát ha ennyire egynek vesszük a két szövetséget, miért az egyik Ószövetség s miért a másik Újszövetség, vagyis mi értelme van az Ó- és Újszövetség megkülönböztető elnevezésének? Erre a kérdésre mást nem felelhetünk, minthogy itt reánk nézve csak *idői*, illetve *történelmi*, nem pedig lényegi megkülönböztetésről van szó. Amint a két névbe lényegi megkülönböztetést igyekezünk belemagyarázni, vagy az Ó-, vagy az Újszövetséget félreértjük, a Biblia egyik felének félreértése pedig multhatatlanul maga után vonja másik felének is félreértését. Luther nemcsak az Újszövetségről, hanem a Biblia egészéről mondotta, hogy a Szentírás bölcső, amelyben az Úr Jézus nyugszik; tehát reformátorunk szerint az Ószövetség is Jézus bölcsője. A mi másik reformátorunk: Kálvin pedig így tanít bennünket: »Azzal a szándékkal kell olvasnunk az Írást, hogy Krisztust találjuk benne. Aki ettől a céltól eltér, egész életén át fáradozhat és tanulhat, mégsem jut el soha az igazság megismerésére. Avagy lehetünk-e Isten bölcsesége nélkül bölcsök?» (CR. 47, 125.)²

A Biblia két különböző s itt-ott ellentétes részében lássuk meg tehát az aranykapcsot, az egyazon Igét, amely tegnap, ma és mindörökké ugyanaz. Ennek az egységnek a felismerése esetén győződünk meg a felől is, hogy mennyire kicsinyesek és értelmetlenek az Ószövetség elleni támadások. Jézus az Ószövetség talaján nőtt fel és az Ószövetség volt lelki tápláléka. Ez a táplálék pedig nem »zsidókoszt« volt. Az Ószövetség nagyjaira ugyanis nem az a jellemző, hogy zsidók, hanem, hogy próféták voltak (Söderblom). Az izraelita-zsidó nem is faji, hanem vallási fogalom a Bibliában. (Mt. 3, 9.) Mindenkor tiltakoznunk kell hát az ellen a fajelmélet ellen, amelyik a lelket, szellemet és hitet a vér funkciójává akarja

lealacsonyítani és élettanilag akarja magyarázni. Nem a vér funkciója a lélek, a szellem és a hit, sőt éppen ezek lehetnek úrrá a vér felett is, amennyiben legyőzhetik és megzabolázhatják a test és vér kívánságait. Ezt éppen a keresztyénségnek tudnia kell.

Most, midőn az Ószövetség értelmét és a Biblia egységét vizsgáltuk, felmerül a kérdés, vajjon az Ószövetség-tudomány látja és megmutatja-e ezt az értelmet és egységet? Lehet, hogy nem. Az Ószövetség-tudomány ugyanis elvilágiasodott, profán szellemű vallástudománnyá lett, elveszítette a theologiai szempontokat és talpa alól az egyházi talajt. Annakidején az orthodoxyával szemben eredményesen megküzdött és kimutatta, hogy az Ószövetség nem isteni diktátum, hanem tévedésekkel tüzdelte, gyarló emberi munka. Az Ószövetség valóban csupa emberi szó, de ebből még nem következik, hogy nem is lehet Isten szava. Már pedig az Ószövetség-tudomány, nyíltan vagy kevésbé nyíltan, ezt az elhirtelenkedett konzekvenciát vonta le, ahelyett, hogy meglátta és megláttatta volna, hogy Isten az ő kijelentésében mindenkor emberi szavakon át *szólt*, és ezeken át *csakugyan ő maga szólt és szól ma is*, jótetszése szerint, mihozzánk. Az íge úgy van benne a Bibliában, mint tűzés a vasban, vagy villamosság a drótban. Ezt a tüzet, ezt a villamosságot kell megéreztetnie az ószövetségi írásmagyarázatnak, ha újra *theologiai jelleget* akar nyerni, vagyis ha szolgálni akar a lelkipásztori gyakorlatnak és az egyháznak.

(Vége.)

Török István.

A veszprémi ref. egyházmegye lelkészegyesülete

június hó 29-én tartotta ez évi rendes értekezletét Veszprémben. Az egyházmegye lelkipásztorai néhány kivétellel ezúttal is megjelentek s mivel közülük csak egy igazolta távolmaradását, itt hívjuk fel őket igazolásra. Jelen volt a gyűlésen Egerházy Lajos ORJÓ igazgató is, akinek javaslatai, hozzászólásai különösen szociális természetű ügyeinket szolgálták.

A 90. zsoltár 1. versének elnéklése és *Hajda* Gyula imádsága után *Szücs* József esperes, az értekezlet elnöke, mondta el mindig élményt jelentő megnyitó beszédét. Rámutatván a gazdag tárgysorozatra, ami megvitatásra vár, mindenekelőtt igazolta, hogy miért maradt ki belőle az idén az ORLE legtöbb tétele. Vegyük sorra őket.

Az első a stóla kérdés. Sokat zengett kérdés és részünkről is nem egyszer eldöntött kérdés, hogy a stólat meg kellene váltani, mert furcsa dolog az, hogy valaki egy életen át fizet rendes adót egyháza fenntartására s amikor keresztesítés, esketés, temetés van, külön is kell fizetnie az egyház által tartott funkcionáriusok részére. Hogy mégse történt megváltás,

² Kálvin tanára nézve l. bővebben: *Az Ószövetség értékelése Kálvin Institutiojában* c. dolgozatomat. Megjelent a Kálvin és Kálvinizmus c. gyűjteményes mű 121—139 lapján (Debrecen, 1936).

nem lehet más magyarázata, mint hogy ez a probléma eddig csak a kis gyülekezetek problémája volt, a nagy gyülekezetek lelkészei nem tartották helyénvalónak a fix megváltást. Ma már — változván az idők, bizonytalanná válván a nagy stóla-jevedelmek — nekik is van stóla-megváltási problémájuk. De miért feszegesünk mi olyan kérdést újra, amiben már régen állást foglaltunk, miért lövöldözünk olyan puskaporral, amit újra feltaláltak. Ha eredménye lesz a „dolognak” mi csak örülünk neki s nem leszünk a jónak elrontói.

A második a lelkészi nyugdíjtörvény életbeléptetése. E tárgyban is vannak már egyházmegyei, kerületi s ezek alapján konventi határozatok, tehát eldöntött kérdés, amit újra tárgyalni felesleges.

A harmadik az úgynevezett tudományos kérdés, ez idő szerint valamely idegen nyelvű belmissziói kézi könyv ismertetése, szintén nem került tárgyalás alá. Nem azért, mintha egyházmegyénkben nem volnának nyelvi ismerettel rendelkező, megfelelő képzettségű lelkészi egyének, de hol vannak a forrásművek, ki veszi meg és ki adja azokat és ha valaki neki fekszik a szorosan vett tudományos munkálkodásnak, mi lesz az »egyebekkel«, hisz ma a papnak egyházépítőnek, szervezőnek, harcos órallónak, nemzetgazdásznak, építőtervezőnek, finánc-politikusnak, adóvégrehajtónak, irnoknak, adminisztrátornak, ispánnak, még jó, ha nem béresnek kell lennie. Vagy ezt végzi valaki, vagy visszavonul tudós könyvei közé mert két úrnak szolgálni nem lehet. Aki megpróbálja, csak hiábavaló kapkodásról, de nem eredményes munkáról számolhat be. A római egyházban megvan a lehetőség, hogy mindenképpen a maga helyére állítsanak. Akinek a hitszónoklathoz van talentuma, azzal hitszónokoltatnak, aki szervező talentum, megteszik gazdasági ügyek kormányzójává, aki tudós könyvmoly, annak ott a helye a könyvtárakban, akinek az ujságírásra van tehetsége, a sajtóhoz osztják be. Ez a munkamegosztás nálunk lehetetlen. Sokszor kell két, esetleg több úrnak szolgálni, ne csudálkozzunk, hogy az ORLE tudományos körkérdéseivel gyakorlati lelkipásztoroknak nem áll módjukban foglalkozni.

Ezek után megemlékezett az elnöki megnyitó azokról az ünnepekről, melyek június hó 3-án voltak Debrecenben, amikor is Baltazár Dezsőnek, a ma élő legnagyobb és legelső magyar papnak 25 éves püspöki jubileumát ünnepelte a magyar ref. egyház és szólott róla ékes szavakkal, mint az ORLE megteremtőjéről, vezéréről, éltető lelkéről, az általa leküzdött nagy akadályokról, a Kálvineumok érdekében kifejtett apostoli munkájáról, a harcokról, melyeket azért kellett vívnia, mert az epigonok szeretnék volna letaszítani arról a piederstálról, melyre az isteni kegyelem emelte, melynek gránit alapján hatalmas ércalakja közöttünk és felettünk messze kimagasló és úgy áll előttünk, mint a magyar kálvinizmus élő lelkiismerete, akinek minden szava, minden kinyilatkoztatása ércebe öntésre kívánczik, akit hallgatni és követni kell.

Az elnöki megnyitó hatása alatt az értekezlet lelkesen ünnepelte Baltazár Dezsőt s Kovács Lajos indítványára elhatározta, hogy áldáskívánságainak, szeretetének és tiszteletének jegyzőkönyvi kivonatban ad kifejezést.

A tárgysorozat első pontjaként Bakos Lajos szerepelt nagyszerű előadásban, mely az Institutio jelentősége mellett ismertette azokat a szempontokat, amelyek szerint Kálvint értékelni szokták s rámutatott arra, hogy amikor ő róla emlékezünk, legyünk tisztá-

ban azzal, hogy itt nem egy ember dicsőségéről, szellemének ragyogó megnyilatkozásáról van szó, hanem Isten ügye iránti felelősség tette őt az Institutio írójává, a reformáció exponensévé, akiben legtisztábban nyilatkozott meg a reformáció lényege. Az Isten ügye iránti felelősség tette fáradhatatlanná, bátorrá, nyugodtá, megelégedővé, lemondóvá, Isten szolgájává, a dicsőséget egyedül Istennek adóvá.

Ugyanez a gondolat folytatódott Boda József nagy figyelemmel hallgatott előadásában A szervilizmus a kálvinizmus tükrében. A nagy igazság, hogy egyedül Istené a dicsőség, magával hozza, hogy a megalázkodás csak Isten előtt történhetik. Minden más előtt való meghajlás megrablása az Istennek. A ref. ember előtt nincs más úr, csak az élő Isten, tehát csak neki engedelmeskedik és ellene kell, hogy álljon minden törekvésnek, mely Istennél ellenkezik.

Kovács Lajos a Szeretetszövetséggel kapcsolatban arra a kérdésre adott feleletet, hogy hogyan lehetne a diakonusok kiszállását nélkülözni. Úgy, hogy a tagdíjakat összeszedjük magunk. Ez irányú javaslatát el fogadta az értekezlet s egyben elhatározta, hogy a beszedett tagsági díjak ezentúl egyenesen az ORSz. címére küldendők.

Gáty Ferenc az egyházlátogatás reformjáról szólt, s a kérdésre Krisztusért égő lelkével világított rá. Felemlítette annak bibliai alapjait, Pál apostol gyülekezetet látogató munkáját, továbbá, hogy a reformatori időkben is megtaláljuk a kanonika vizitáció nyomait s hangsúlyozta annak ma is szükségessé voltát. Indító oka a múltban is az volt, hogy »bajok« voltak a gyülekezetekben, ma is ez teszi indokolttá, hiszen ma is vannak bajok, egyik oldalon a sátán erőszakos munkája, másik oldalon a szektárius veszedelem. A vizitáció ma számonkérés, vizsgálat jellegű, s ezen változtatni kell. Legyen vizsgálat továbbra is, de ki kell mélyíteni lelki irányban. A lelkipásztor, a tanító, a presbiterek, a gyülekezet spirituális vizsgálatává kell tenni s a Szentlélek által való építés eszközévé, vagyis olyanná, hogy ne csupán számon kérjen, hanem adjon is. Közölgjön lelki ajándékokat s a nyomában támadjon olyan érzésünk, hogy a Krisztus látogatott meg bennünket.

Szilassy Sándor a lelkésztanítóóság egyházmegyénket különösen érdeklő problémájával foglalkozott. Szólt azokról a nehézségekről, amelyekbe ütközik a két pályának egyszerre, vagy együtt való elvégzése, a két tőnek a gyakorlatban való összekapcsolása, amiből a legtöbb esetben vagy az egyházra kár származik, úgyhogy felekezeti szempontból érzékeny veszteség ugyan minden iskola bezárása, mégis rá kell helyezkedni arra az álláspontra, hogy a lelkésztanítóóság minél előbb megszüntetendő. Az iskoláért nem szabad kockáztatni az egyházat, mert ami feltétlenül szükségessé teszi a felekezeti iskolának fennállását, a hú egyháztagnak nevelése: a lelkiismeretes vallásoktatás és az ifjúsággal való intenzív foglalkozás által biztosítható.

Somogyi Zoltán a felsőborsodi lelkészegyesületnek sérelmeink tárgyában szerkesztett memorandumát ismertette s annak pontjait — javaslatára — az értekezlet magáévá tette s Egerházy Lajos indítványára kéri az ORLE közgyűlését, hogy állapítsa meg azokat a követelményeket és kívánságokat, amelyek egyetemes szempontból, minden pártpolitikai vonatkozás nélkül a magyar ref. egyház és a ref. lelkészek érdekeit érintik s amelyek megvalósítását és támogatását

bármely politikai párthoz tartozó lelkész elvárhatja a képviselőháztól, illetve a képviselőjétől.

Ugyancsak helyesléssel találkozott Egerházy azon felszólalása is, amelyben a lelkészek szomorú anyagi helyzetéről s az eltemetetésükkel kapcsolatos nehézségekről szólva, rámutatott arra a lehetőségre, hogy az egyházmegyebelie lelkészek átlagos életkorának megfelelően megállapított 76—80 fillérvnyi havi díj befizetése esetén mindenki 500 P temetési segélyben részesülhetne.

A hevesnagykunsági lelkészegyesületnek és egyházmegyei közgyűlésnek a 75 évet betöltött lelképásztorok kényszernyugdíjazása tárgyában hozott határozatához, hogy t. i. az egyetemes konvent ide vonatkozó határozatát függessze fel addig, míg a nyugdíjat állandóan és intézményesen tudja folyósítani, *Papp-Kovács* Ödön indítványára csatlakozott az értekezlet. A nyugdíjintézet megerősítésére kínáló módok közül pedig legcélravezetőbbnek tartja az új nyugdíjtörvény mielőbbi életbeléptetését s a közalapnak az egyháztagok által állami egyenes adók 1%-ával leendő évi támogatását oly célból, hogy az ily módon megerősödő közalap a lehető legnagyobb mérvben jöhessen segítségére a nyugdíjintézetnek.

Hölgye Endre ismertetése és javaslata után az általa ajánlott módosításokkal elfogadta az értekezlet a lelkészi betegsegélyezési pénztár szabályzatát, majd *Kuthy* Lajos adott hálát Istennek azököért az áldásokért, amelyeket az egyes előadásokon és hozzászólásokon keresztül árasztott a jelenlévők lelkébe.

Az áldások legyenek maradandók, hogy szolgálják egyházunk javát, Istenünk dicsőségét.

Balatonfüred.

Vámos Géza
ért. jegyző.

VEGYESEK

— **Dr. Deissmann Adolf** nyug. berlini egyetemi tanár, akít mint a Szentírás alázatosságú bűvárát, a több kiadásban megjelent *Licht vom Osten* és *Paulus* című nagyjelentőségű művek szerzőjét, és az ökumenikus mozgalmak egyik vezető egyéniségét világszerte ismernek, i. évi nov. 7-én fogja, D. v., 70. születésnapját megérni. Amikor Deissmann 60 esztendő volt, nagyszámú tanítványai és barátai ünnepi emlékkötetet adtak ki az évforduló alkalmából, most pedig Deissmann tanár márványból készült mellszobrát fogják a berlini egyetem újszövetségi szemináriumában felállítani. Mindazok, elsősorban pedig Deissmann volt tanítványai, akik e jubileumi ajándékhoz hozzá akarnak járulni, adományukat közvetlenül küldhetik a következő címre: Deutsche Bank und Disconto-Gesellschaft, Stadtzentrale Abt. A. Mauer-str. 26—27., Berlin W. 8: Deissmann Ehrung. Tekintettel az átutalási nehézségekre, az összegek pengőben dr. Pongrácz József, Pápa, Főiskola címre is küldhetők. Az adakozók neveit az ünnepeltnek nov. 7-én átnyújtandó iratba belefoglalják. Aki a tabula gratulatoriába emléksorokat is kíván írni, az kérjen lapot Prof. Lic. Dr. Johannes *Schneider*-től, címe: Berlin-Steglitz, Grunenwald-str. 11 a.

— **Egyházmegyei gyűlés.** A drégelypalánki egyházmegye július hó 2-án tartotta évi rendes közgyűlést Pilismaróton Nagy István esperes és dr. Fodor Vilmos egyházmegyei gondnok elnöklete alatt. A kora reggeli órákban a bizottságok ülészetek. Fél 10 órakor istentiszteletre gyűltek egybe a résztve-

vők, s valamennyien urvacsorával éltek. A közgyűlés, melyen kivétel nélkül minden alkotó tag megjelent, 11 órakor kezdődött. Itt az egyes ügyeket Antal Zoltán t. ü. b. elnök és belmissziói előadó, Nyirő Károly számvevő és Labancz László egyházmegyei főjegyző ismertették. Megnyitás, alakulás és megbízólevelek benyújtása után a jövő esztendei közgyűlés színhelyéül Balassagyarmat jelöltetett meg. Az esperesi jelentés tárgyalása során Juhász Lajosné esperes-özvegy és Vargha Kálmán mezőföldi esperes emléke jegyzőkönyvileg megörökítettett, dr. Baltazár Dezsőt 25 éves püspöki szolgálata, Bakó Lajost mezőföldi esperessé választása, dr. Kovács Sándor ev. püspököt püspöki székébe való beiktatása és Kovács Szilárd volt szokolyai s. lelkészt a kósi lelképásztori állásra történt megválasztása alkalmából melegen üdvözölték; elismeréssel fordult az egyházmegye a mai nehéz időkben templomot renovált nógrádverőcei és pilismaróti anyagülekezetek, továbbá a 10 éves fennállását ünneplő szobi fiókegyház és az urvacsorai kegyzsereket beszerzett márianosztrai szórványgyülekezetek felé; Lévy Pál és Szabó József új s. lelkészek szeretettel vétettek fel az Ur szőlőjének munkásai közé; köszönettel vétettek tudomásul, hogy Diósjenőn özv. Csurja Andrásné 1000 P-t hagyományozott egyházi célra, Pilismaróton dr. Chorin Ferenc 200 P-t, dr. Knób Sándor 200 P-t, Glock Imre és neje 150 P-t, özv. dr. Véhner Józsefné 100 P-t, Dömösön Fabi Sándor és neje 40 P-t adakoztak Isten dicsőségére; egyházak felhívtak dollártartozásaiknak záros határidő alatti rendezésére. Az egyházmegyei tanács tagjaiul megválasztottak az elnökség mellé Labancz László, dr. Makay Sándor, Gegus Dániel és Cseh Péter. A lelkészjelölő bizottság tagjai lettek esperes elnöklete alatt: Labancz László és Pályi Pál rendes-, Kovács Sebestény József és Gegus Dániel póttagok. A tanügyi jelentés örömmel számolt be az iskolák kiváló tanítási eredményéről, amennyiben 7 iskola kitünően és 3 iskola jelesnek minősítettett. A tanügyi jelentés elismeréssel adózik Bundy Miklós iskolafelügyelőnek megértő és szakszerű működéséért. Kerületi képviselőkké választottak Kovács Sebestény József lelkészi rendes-, Szenthe Kálmán világi rendes-, dr. Makay Sándor lelkészi pót- és Sáska Dezső világi póttagokul. A nógrádverőcei presbiteriumnak Csele József kántortanító által megfellebbezett s a tanítói illetmények fizetési idejére vonatkozó határozatát egyházmegye jóváhagyta. A közpénztári számadás és az egyházak számadásai jóváhagyattak. A költségvetés az eddigi keretek közt állapított meg. A múlt télen Peröcsényben megtartott lelkészértekezlet előterjesztésére kimondotta az egyházmegye, hogy a lelkészértekezlet évenként meg fogja tartani s azon minden lelképásztor köteles megjelenni; a legközelebbi ilyen értekezlet Nagymaroson lesz; az ORJÓ-val szerződést köt a lelképásztorok halálesetére szóló temetési biztosításra; elfogadja a dunamelléki egyházkerületnek gyülekezeti napok tartására és néhai Vargha Kálmán mezőföldi esperesnek az esperesi egyházlátogatás megreformálására vonatkozó tervezetét. A belmissziói jelentés a belmissziói tevékenységnek a szokott keretek közötti folyásáról számolt be. A Baldácsy-segély ez évi osztaléka a szobi fiókegyháznak jutott. Kovács Sebestény József peröcsényi lelképásztor 100 P miszsiói segélyre melegen ajánlatott. A nógrádverőcei egyháznak 500 P kölcsön felvételére irányuló kérelme is kedvező elintéztést nyert. A bírósági ülésnek, — az időszaki tanács megalakításán kívül — egyetlen tárgya

egy adófellebbezés volt, mely méltányosságból a félre nézve kedvezően intéztetett el. A közgyűlés tagjai villásreggelin a helybeli lelkipásztornak, ebéden pedig dr. Dános Tivadar presbiternek voltak szívesen látott vendégei. *Labancz László* eh. főjegyző.

— A mezőföldi ref. egyházmegye közgyűlése f. hó 8-án iktatta esperesi tisztébe Bakó Lajos balatonfőkajári lelkipásztort, akit a múlt évben váratlanul elhunyt, boldogemlékű görzsönyi Vargha Kálmán helyére ritka egyértelműséggel és a teljes megértés lelkesedésével választott meg az egyházmegye kötelékébe tartozó egyházközség 77 számértékű összes szavazatával. A székesfehérvári gyülekezet templomában tartott beiktató ünnepségen Medgyasszay Vince dunántúli ref. püspök úrral az élén igen nagyszámú és előkelő közönség vett részt, de megjelent ott maradék nélkül az egyházmegye egész hivatalos apparátusa, valamint az ünnepelt esperes egész családja is. Ott láttuk Győry Elemér egyházkerületi főjegyzőt, Jakab Áron esperest és Jókay-Ihász Miklós eh. gondnokot, Ólé Sándor főiskolai gondnokot, Fejes Zsigmond gimnáziumi igazgatót, Fazekas Mihály püspöki titkárt. Az ORJÓ-t Egerházy Lajos képviselte, és nagyobb számban jelentek meg a szabadszéki és balatonfőkajári gyülekezetek, míg a székesfehérvári evang. egyházközség küldöttségét dr. Hajicsék Gyula kir. törvényszéki tanácselnök, felügyelő vezette az új esperes elé. A zsufolásig megtelt templomban énekléssel, bibliavetéléssel és buzgó imádsággal vette kezdetét az ünnepi egyházmegyei közgyűlés Lipcsey Lajos eh. gondnok és Miklós Géza legidősebb tanácsbíró együttes elnöklése mellett, amely a szokásos alakosságok elintézése után az előzőleg megejtett választások megerősítésére tért át, majd nyomban az esperes beiktatása következett. Az új esperest küldöttség hívta meg az ünnepi gyűlésre, akit megjelenésekor valóságos tapsvihar fogadott, majd Simon Sándor világi főjegyző előolvasásában letette a hivatali esküt. Az esperest elsőnek Lipcsey Lajos eh. megyei gondnok, utána a tisztviselők részéről Miklós Géza, mint legidősebb lelkészi tanácsbíró, azután pedig a püspök üdvözölte különösen hatásos és felemelő beszéddel; sorra következtek ezután Mészáros János lelkészi tanácsbíró, aki a lelkészgyülekezet és a presbiteri szövetség nevében, Székely Lajos, aki a tanítóegyleket, dr. Hajicsék Gyula, aki az evangélikus egyházközség részéről üdvözölte az ünnepeltet, végül szülőföldje népe: a szabadszékiek és jelenlegi székhelyének: Balatonfőkajárnak küldöttsége szóltak közvetlenül és meghatóan kedves hangon földijükhöz. Az üdvözlő beszédek elhangzása után Bakó Lajos esperes mondta el székesfehérvári ünnepi beszédét, amelyet mindvégig a legnagyobb figyelemmel és érdeklődéssel hallgattak és éljeneztek meg őszintén és tiszta meggyőződésből a jelenlévők. Külön-külön válaszolván az üdvözlő beszédekre, erőteljesen hangsúlyozta, hogy hű akar maradni kiváló elődjére: Vargha Kálmán szelleméhez, fejtegette a belmisszió szükségességét, szólt a felekezeti béke és türelemről, a tanítók helyzete és hivatásáról, s általában az egyházi élet és közigazgatás minden fontosabb kérdéséről érintette hatalmas és meggyőző megnyilatkozásával. A beszéd nyomán támadt lelkesedés lecsillapultával hozzáfogtak a tárgysorozati pontok letárgyalásához, amelynek végeztével délután fél 2-kor a »Fekete Sas« szálloda nagytermében ünnepi lakomán vettek részt mintegy 160-an, amelyen Medgyasszay Vince püspök a kormányzót, Simon Sándor az új esperest köszöntötte az eh. részéről, mire Bakó

Lajos esperes válaszolt meghatottan és ékesen. A hivatalos szónoklások elhangzása után üdvözlő szavakat mondtak még Győry Elemér, Jókay-Ihász Miklós gazdasági főtanácsos, eh. gondnok, Ólé Sándor, Lipcsey Lajos, Mészáros János, Balogh Imre, Szabó Kálmán és mások.

A pápai ref. egyházmegye elnökségétől.

553/1936. szám.

Egyházmegyei közgyűlési meghívó.

A pápai református egyházmegye f. évi rendes közgyűlésének helyét Pápa városába, a kollégium dísztermébe és idejét 1936. évi augusztus hava 19. (tizenkilenc, szerda) napjára délelőtt 9 órára ezennel kitűzzük s arra a közgyűlés alkotó tagjait mely tisztelettel meghívjuk, figyelettel az egyházi törvény I. cikkének, egyházközségi küldöttekre vonatkozó 73. § w) és 107. § g) pontjára, kik presbiteri jegyzőkönyvi megbizással látandók el. Távolmaradás bírság terhe mellett igazolandó. A közgyűlés reggel negyed 9 órakor a templomban tartandó istentisztelettel kezdődik. Tárgyalás alá jönnek a törvényben ide utalt ügyek s az augusztus 5-ig az esperesi hivatalhoz be-terjesztendő beadványok, jelentések, kérvények stb. és esetleges indítványok. Részletes tárgymutató idejében rendelkezésre fog állani.

A közgyűlés idejét megelőző kedden, 18-án d. e. fél 9 órakor missiói, annak végeztével fél 10 órakor tanügyi bizottsági ülést, annak végeztével fél 12 órakor gyámoldai közgyűlést, — délután 3 órától lelkészgyülekeleti és közgyűlést előkészítő értekezletet fogunk tartani, melyekről a körtanító s általában a tanító urakat, mint szinte az egyházmegyei tanítóképzőket a lelkipásztor urak értesítik.

Bírósági ügy ez idő szerint nincs. A bíróság az időszaki tanács megalakítása céljából a közgyűlés végeztével fog ülést tartani, melyre a bíróság tagjainak szíves megjelenését kérjük.

Kitűnő tisztelettel

Nagypirit-Lőrinte, 1936 július 16. napján.

Dr. Jókay-Ihász Miklós
egyházmegyei gondnok.

Jakab Áron
esperes.

A kaposvár-vidéki lelkészértekezlet elnökétől.

99/1936. szám.

Meghívó.

A Kaposvár-vidéki lelkipásztorok köre Kaposvárról, 1936. évi július hó 29. napján (szerda) d. e. 9—12 óráig a gyülekezeti ház tanácstermében értekezletet tart, melyre az alkotó tagokat, s. lelkipásztorokat és preor. tanítókat tisztelettel meghívom.

Közének, Bibliavetéléssel, könyörgés után az értekezlet főbb tárgyai: 1. Az új lelkészi nyugdíjtörvény életbeléptetésének kérdése; 2. A lelkészi betegbiztosítás. 3. Szabályrendelet-tervezet a lelkészértekezletek szervezésének és működésének szabályozásáról. 4. Az Orsz. Szeretetszövetség segélyezésének módjai. 5. Presbiteri fegyelmezésének szigorítása. 6. Egyéb ügyek. 7. Indítványok csak írásban adhatók át. 8. Távolmaradások igazolása és bírságolása.

Kaposszentbenedek, 1936 júl. 13.

Szolgatársi szeretettel: **Kovács József**
lelkipásztor-elnök.